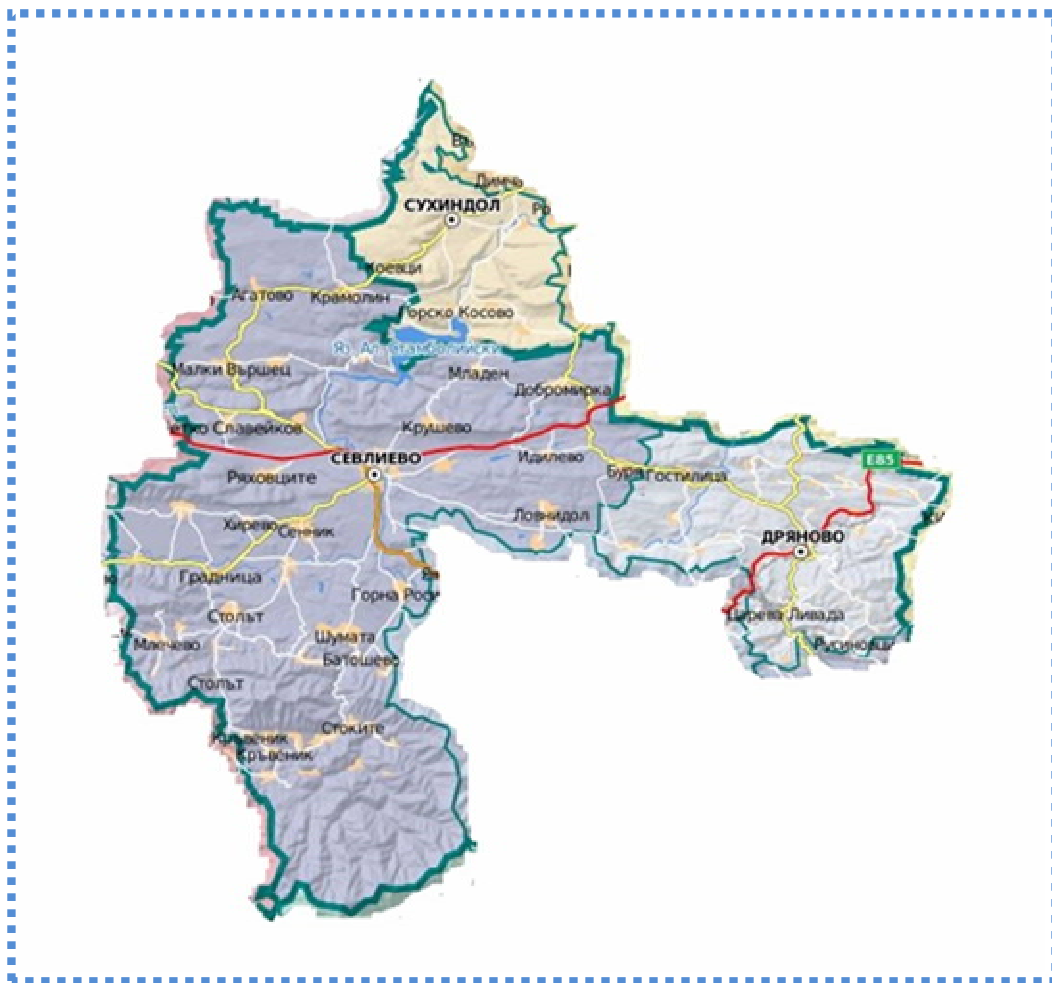

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА РЕГИОН СЕВЛИЕВО

ЗА ОБЩИНИТЕ СЕВЛИЕВО, ДРЯНОВО И СУХИНДОЛ

2015г.

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Регионалната програма за управление на отпадъците за **РЕГИОН СЕВЛИЕВО** се разработва въз основа на член 52, ал. 6 от ЗУО и реализира възможността кметовете на трите общини – Севлиево, Дряново и Сухиндол, включени в регионалната система за управление на отпадъците, да разработят обща програма, с ясно определени задължения, отговорности и мерки, засягащи отделните общини, включени в РСУО.

Програма е отворен документ, който може да бъде допълван при следните обстоятелства:

- промяна в нормативната уредба;
- промяна на фактическата обстановка - приемане на нови членове в сдружението, отпадане на член на сдружението;
- при промяна на обхвата на регионалната система по препоръка на компетентните органи;
- по инициатива на член на сдружението;
- при конкретизация на инвестиционните проекти;

1. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Стратегическата цел на настоящата програма е да се постигне високо ниво на защита на околната среда в регион Севлиево, чрез законово регламентирано, екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците в **РЕГИОН СЕВЛИЕВО** и постигане на следните основни цели:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Настоящата програма обхваща всички дейности по управление на отпадъците, които произтичат като задължение на **РЕГИОН СЕВЛИЕВО** и общините Севлиево, Дряново и Сухиндол, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО) и е главно насочена към:

- Разработване на системи за събиране и извозване на смесени битови отпадъци;
- Разделно събиране на „зелени“ отпадъци (паркови и градински отпадъци) с цел тяхното компостиране;
- Система за събиране и временно съхранение на опасни отпадъци от бита и други отпадъци в т.ч едрогабаритни отпадъци, които не се обичайните неопасни битови отпадъци;
- Предварително третиране и рециклиране на отпадъци;
- Депониране на неопасни отпадъци;

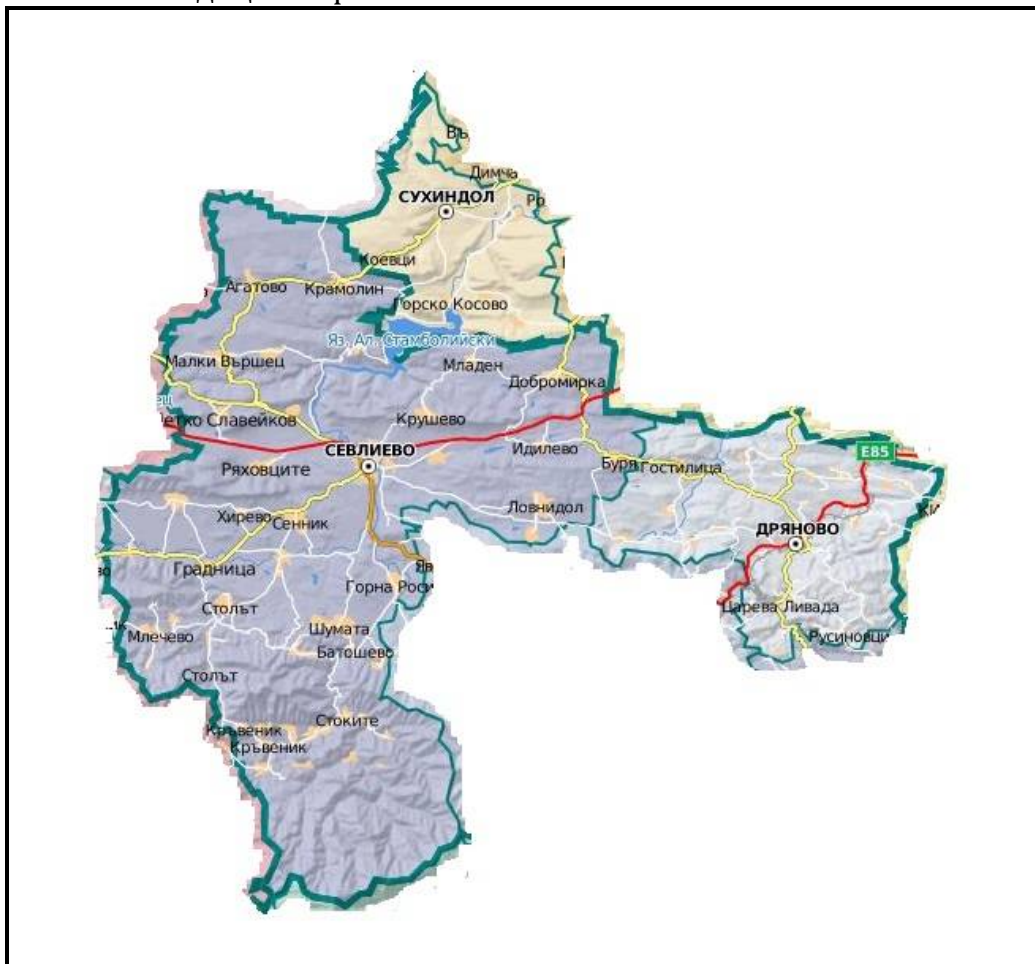
2. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Обхватът на регионалната система за управление на отпадъците, съгласно т.4.1. от Методическите указания на МОСВ за разработване на регионални програми за управление на отпадъците, освен териториалния обхвата на

системата определя и идентифицира услугите, включени в обхвата на РСУО, съгласно правомощията на кметовете

Регионалната програма обхваща управлението на отпадъците на общините Севлиево, Дряново и Сухиндол.

Във връзка с управлението на отпадъците на регионален принцип и съгласно изискванията на ЗУО на 29.04.2011 год. е създадено Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Севлиево.

Регионалната система ще обслужва население от около 48 000 души, разпределени по общини както следва:

Община	Населени места (бр.)	Население на общината (бр.)	Население на града
Севлиево	46	35 838	22 610
Дряново	63	9 647	7 358
Сухиндол	6	2 533	1 809
Общо	115	48 018	31777

Времевия обхват на програмата е 2016-2020 година.

Разпределение на услугите, които общините Севлиево, Дряново и Сухиндол ще изпълняват самостоятелно и в РСУО

Отговорности на кметовете на общини, съгласно ЗУО	Начин на изпълнение	
	самостоятелно	В обхвата на РСУО
1. осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;		
2. събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им;		
3. почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;		
4. избора на площадка, изграждане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или на други инсталации или съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждане на битови отпадъци;		
5. организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община;		
6. разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;		
7. организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци;		

8. изпълнението на решенията по чл. 26, ал. 1 от ЗУО на общото събрание на регионалните сдружения по чл.24, ал. 1 от ЗУО и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба;		
9. организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане;		
10. разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане;		
11. осигуряването на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогобаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители на територията на общината, и при необходимост в други населени места;	само за Община Севлиево	
12. почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12;		
13. осигуряването на информация на обществеността по т. 1 - 12, 14 и 15 чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;		
14. поддържането на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община		
15. предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им.		

16.Провеждане на обществени поръчки за избор на доставчици и изпълнители по изграждането на елементите на РСУО		
17.Провеждане на процедури по избор на оператор/и на РСУО		
18.утвърждаване на единна цена за третиране на отпадъка, постъпил в РСУО		
19.Приемане на инвестиционна програма за развитието на РСУО		
20.Определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на РСУО (общините, членове на РСУО)		
21.Определяне на цените и сключване на договори с външни ползватели на РСУО		
22. Осъществяване на контрола на експлоатацията на РСУО и дейността на избрания оператор		
23. Закриване и рекултивация на излезли от експлоатация депа и нерегламентирани сметища		

3. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТЕРИТОРИЯТА

Характеристиката на територията е представена за всяка община по отделно и за региона като цяло, както следва:

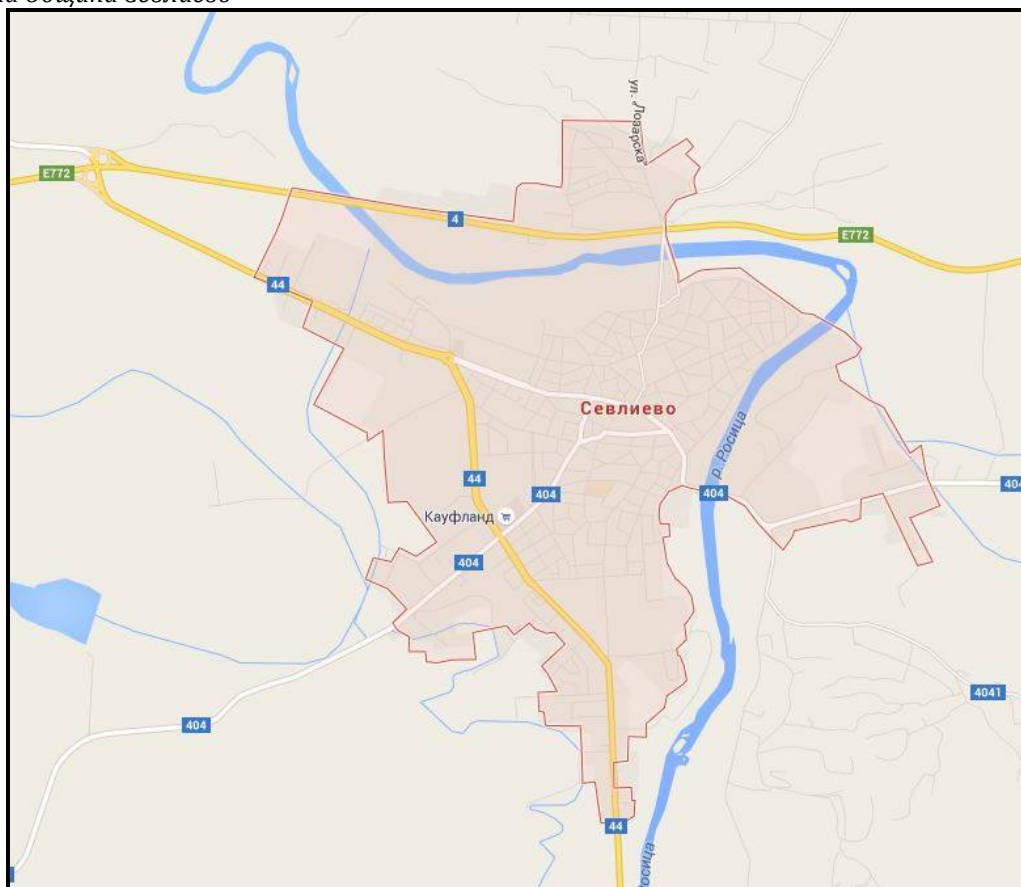
А) Община Севлиево

• Местоположение

Община Севлиево се намира в Централна Северна България, на площ от 963,8 км² и е най-голяма в Габровска област. В територията на общината попадат части от Дунавската равнина и Предбалкана, както и най-високите планински масиви на Средна Стара планина. Община Севлиево граничи с 11 общини и 4 административни области. На север общината граничи с общините Ловеч, Летница, Сухиндол и Павликени. На изток община Севлиево граничи с общините В. Търново, Дряново и Габрово. Западната административна граница отделя община Севлиево от общините Ловеч, Троян и Априлци. Южната граница на община Севлиево преминава по билото на Стара планина, като я отделя от община Павел Баня и община Казанлък /Южен централен район за планиране/. В тези граници община Севлиево съставлява 47.72% от територията на Габровска област и 5.3% от територията на Северния Централен район за планиране.

В община Севлиево има 45 села и 1 град, очертани в границите на селищните застроителни регулации. От всичките 45 села, 10 са с население над 500 души и със социални функции – с.Ряховците, с.П. Славейков, с.Градница, с.Сенник, с.Добромирка, с.Горна Росица, с.Кормянско, с.Душево, с.Батошево, с.Крушево.

Карта на Община Севлиево

- **Природо -географска характеристика**

По-голямата част от територията на общината попада в умерено континенталната климатична област. Само южната по-висока част от територията се отнася към планинската климатична област.

В природно отношение се открояват две зони, северна – равнинна и южна – полупланинска и планинска. Централната част на общината е разположена в Севлиевското котловинно поле, което има площ около 400 км² и надморска височина 200 – 220 м. Територията на общината попада във водосбора на р. Росица. Разнообразието на релефа и почвообразуващите скали, създава разнообразие в почвената покривка за територията на Община Севлиево. Почвите са представени от следните типове и подтипове: сиви горски, тъмносиви, светлосиви, кафяви горски -тъмни, преходни и светли, хумусно-карбонатни, алувиални и алувиално-ливадни.

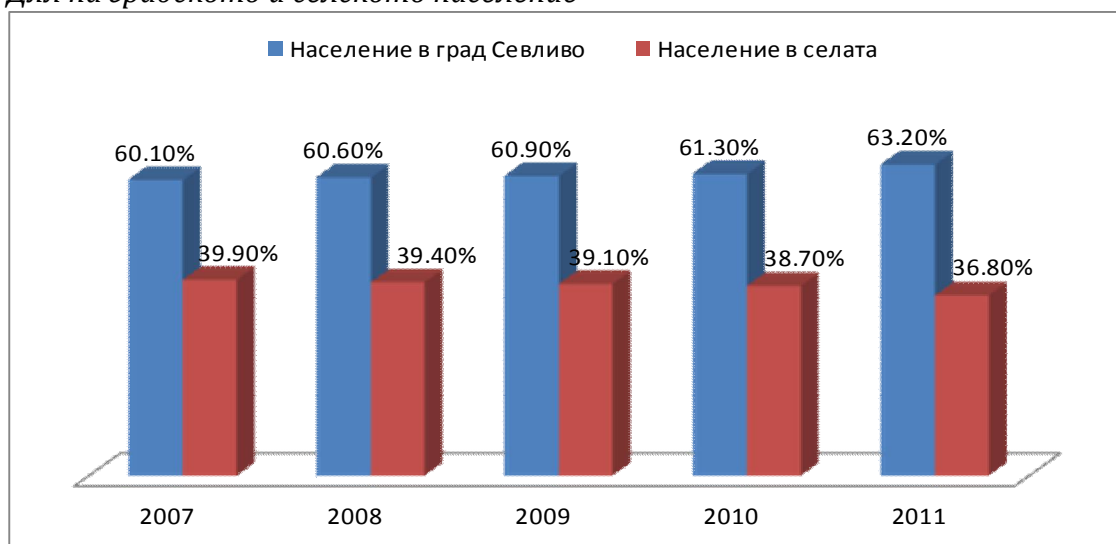
С най-голям относителен дял са земеделските територии, върху които се развива стопанската дейност в общината, и същевременно са подложени на значителен антропогенен натиск. Той се изразява в замърсяването им с тежки метали и пестициди, деградация на почвата /в т. ч. ерозия, киселяване, засоляване, заблатяване/.

- **Демографска и социално-икономическа характеристика**

Населението на община Севлиево е приблизително 1/3 от населението на област Габрово и следва общата тенденция на намаляване, валидна за населението в областта. За периода 2007 – 2011 г. населението на община Севлиево намалява с 4716 души, което е около 1/9 от населението на общината.

Разпределението градско-селско население в община Севлиево показва относително висок дял на селското население, по-висок от този в общините Габрово и Дряново. Съотношението градско-селско население в община Севлиево, с известни изменения, е 3:2, като за анализирания период се наблюдава тенденция на увеличаване на градското население и съответно намаляване на селското население.

Дял на градското и селското население

Източник: НСИ

Средната годишна работна заплата в община Севлиево остава по-висока от средните стойности за област Габрово и за страната (без 2011 г.). Очертава се трайна тенденция на намаляване на темпа на растеж спрямо размера на заплата

за областта, а по отношение на страната намаляването е по-осезателно, като през 2011 г. се наблюдава дори изоставане.

Структурата на заетите лица в община Севлиево, разпределени по големина на предприятията, за периода 2006 – 2011 г. показва, че най-много жители на общината са заети в големите предприятия, следвани от средните, малките и микропредприятията. Заетостта намалява във всички предприятия, като най-висок е дела в средните предприятия, а най-нисък в микропредприятията.

- **Икономическа характеристика**

Работещите предприятия на територията на общината в периода 2007 г. – 2011 г. са с преобладаващ дял на микропредприятията, който за периода се е увеличил от 87.20% до 88.71%. С около един процент (от 9.70% на 8.76%) намалява делът на малките предприятия. Средните предприятия почти не променят дела си (2.60% през 2007г., съответно 2.70% през 2011г.), като съставляват 2,70% от общия брой на предприятията на територията на общината. Делът на големите предприятия е около половин процент. Данните показват макар и незначително намаляване на дела им през 2008 г. (от 0.50% през 2007 г. на 0.40% през 2008 г.), запазване на процента до 2010 г., след което незначително нарастване до 0.46% през 2011 г. – под стойността за 2007 г.

	Търговия	Преработваща промишленост	Транспорт, складиране и пощи	Хотелиерство и ресторантьорство	Селско, горско и рибно стопанство
2007	43.50%	15.50%	9.00%	7.50%	5.80%
2008	42.40%	13.80%	8.60%	7.40%	5.80%
2009	42.10%	13.70%	8.60%	7.30%	5.80%
2010	41.90%	13.40%	8.10%	7.30%	5.80%
2011	39.60%	13.60%	8.83%	7.76%	6.53%

Най-голям дял в разпределението на предприятията по сектори имат предприятията, свързани с търговията, следвани от тези в сферата на преработващата промишленост, в сферата на транспорта, в сферата на ресторантьорството и хотелиерството и в сферата на горското, селско и рибно стопанство. Предприятията в сферата на операциите с недвижими имоти, хуманното здравеопазване и социалната работа, строителството и образованието заемат дял, по-малък от 5%.

Б) Община Дряново

- **Местоположение**

Спрямо административно-териториалното деление на Република България, община Дряново се включва в състава на област Габрово. Разположена е в южната част на Северен централен район за планиране. Граничи с общините Трявна, Габрово, Севлиево и Велико Търново.

Община Дряново е разположена на площ от 248,5 км². От общата ѝ площ около 60% е заета от земеделски територии, 32% - от горски територии, 6% - от водни площи, 1% са териториите, заети за транспорт и инфраструктура и едва 0,6 % - от населени места и урбанизирани територии.

Карта на община Дряново

- **Природо - географска характеристика**

Община Дряново попада в Предбалканския физикогеографски район - Средната подобласт на Предбалкана. Релефът е разнообразен, силно разчленен и пресечен. Наблюдават се поредица от долини, прорязани от дерета и оврази, тесни ридове и била със стръмни склонове. Общината е разположена върху карстов терен, определящ наличието на множество пещери, понори, въртопи и кари. Административният център на общината се характеризира с линейна конфигурация, разположен по долината на р. Дряновска. Надморската му височина е от 234 до 300 м.

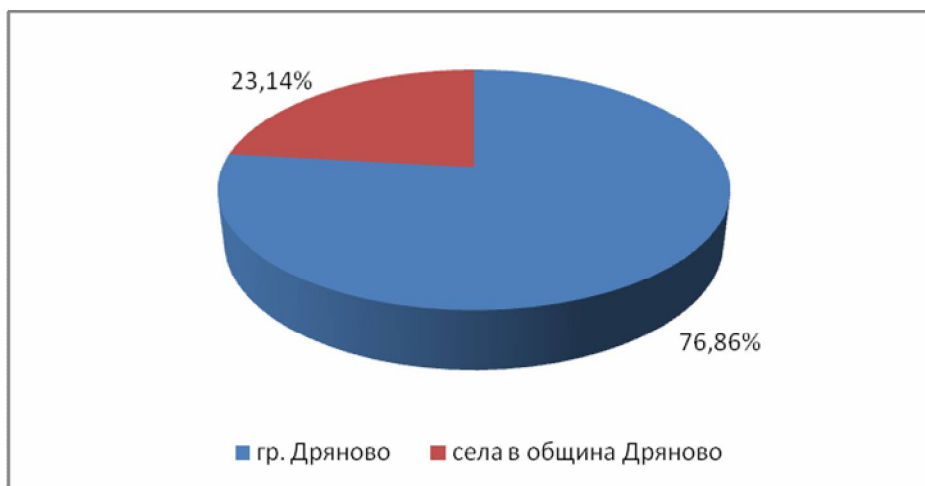
Климатът в общината е умерено-континентален. Преобладават западните, северозападните и североизточни ветрове, ориентирани по речните долини. Районът се характеризира с най-висока за страната годишна продължителност на слънчевото греене и липсващи мъгливи дни. По територията на общината протичат реките Янтра, Дряновска и техните многобройни притоци.

- **Демографска и социално-икономическа характеристика**

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението, намаляваща раждаемост и задържащо се високо равнище на общата смъртност.

Към 31.12.2013 г., населението в община Дряново възлиза на 9 350 жители. За периода 2009-2013 г. населението намалява с всяка изминала година, като от 2009 до 2013 г. е намаляло с 1152 жители.

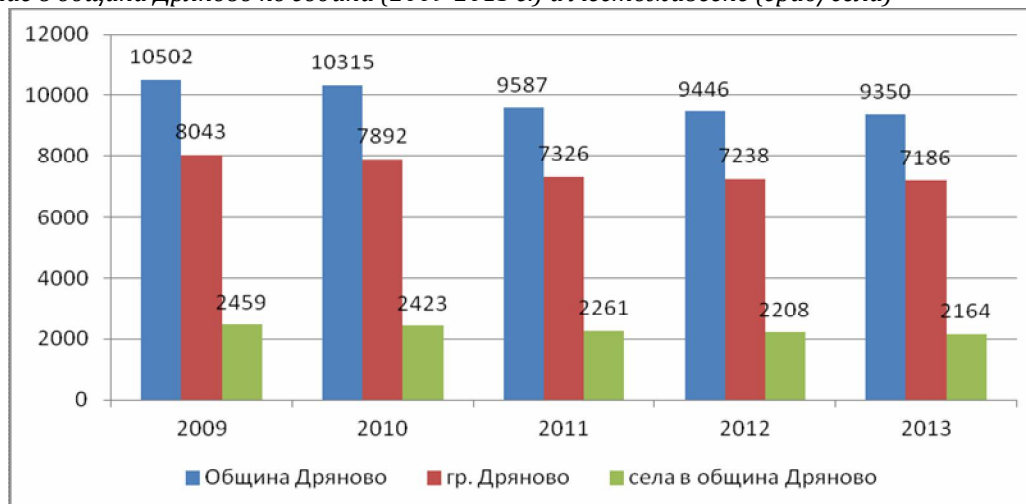
Разпределението на населението между град Дряново и селата в общината към 31.12.2013 г. може да бъде проследено на фигурата по-долу. Едва по-малко от една четвърт от населението, или 2164 души, живее в селата, докато 76,86 % от жителите на общината, или 7186 души, живеят в общинския център гр. Дряново.

Източник: НСИ

Обобщени данни за разпределението на населението в община Дряново в общинския център гр. Дряново и селата в общината за периода 2009-2013 г. са представени на фигурата по-долу.

Население в община Дряново по години (2009-2013 г.) и местоживееене (град/села)

- **Икономическа характеристика**

Благоприятното местоположение на община Дряново обуславя нейното многоотраслово икономическо развитие. Коефициентът на икономическа активност в община Дряново е 64.1%, а относителния дял на икономически неактивните лица е 35.9%.

На територията на община Дряново развиват дейност предприятия от почти всички отрасли на икономиката. Общината е специализирана в няколко индустриални направления, които се основават главно на използването на местната суровинна база.

- Селско и горско стопанство;
- Преработваща промишленост;
- Строителство;
- Търговия и др.

Броят на предприятията в общината се е увеличил от 361 през 2008 г. на 382 през 2012 г., т.е. отбелязан е ръст от 21 броя.

В)Община Сухиндол

Местоположение

Община Сухиндол се намира в западната част на област Велико Търново. Територията ѝ е с площ 157,55 кв. км. и се населява от 2434 жители. Средната гъстота на населението е 15,45 д/ кв. км. В общината има 6 (шест) населени места:

- гр. Сухиндол- административен център на община Сухиндол;
- с. Бяла река
- с. Горско Калугерово
- с. Горско Косово
- с. Коевци
- с. Красно градище

Общината граничи:

- на изток- с общ. Павликени
- на север- с общ. Левски
- на северозапад- с общ. Летница
- на югозапад- с общ. Севлиево

Карта на община Сухиндол

Природо - географска характеристика

Във физикогеографско отношение територията на община Сухиндол се явява преходна между Дунавската равнина и Предбалкана. Разположена е в централната част на Северна България. Общината попада в северната ивица на Предбалкана, но има земи, които са в пределите на Дунавската равнина.

Територията на община Сухиндол спада към Предбалканския физико- географски район, характеризиращ се с ниски хълмисти ридове. Средната над- морска височина е 300 – 400 м. По своите климатични особености общината принадлежи към умерено- континенталната климатична област. Тя се характеризира с горещо и сравнително сухо лято, и студена зима. Климатичните особености на района като

цяло благоприятстват за развитието на различна стопанска дейност. Те оказват благоприятно въздействие за развитието на селското стопанство и най-вече по отношение на лозарството и отглеждането на висококачествено грозде (цвят, аромат, захари, киселини и др.). От водните обекти на територията на общината с най-голямо значение е язовир “Ал. Стамболийски” с обем 220 милиона кубически метра вода и водна площ 10 000 дка. Язовирът осигурява вода за напояване, както и спомага работата на три водно-електрически централи. Благоприятно за територията на общината е протичането на река Росица през нея.

• **Демографска и социално-икономическа характеристика**

Населението на Община Сухиндол наброява около 2434 души, което представлява 0,97% от населението на областта. В община Сухиндол няма населени места, които да са обезлюдени, въпреки че територията не е гъсто населена. Средната гъстота е 15,45 д/ кв.км, при средна гъстота за областта 53,87 д/ кв.км. и за страната – 65,28 д/ кв.км.

През последните години се наблюдава тенденция на намаляване на отрицателния естествен прираст на населението в община Сухиндол, като за няколко години то намалява от -86 човека през 2010г. на -48 човека през 2013г.. Тази тенденция е обусловена от динамиката на раждаемостта, смъртността и от миграцията извън региона, причинена от съвкупност от фактори, основният от които е икономическото развитие в региона.

Икономическа характеристика

Основните отрасли, които са се наложили през годините и продължават да се развиват са селскостопанското производство и лозаровинарското производство. Тези отрасли са определящи за икономическото състояние и развитие в района. Основните сфери на действие, както и свързаните с тях дейности в тези насоки са следните:

- ✓ селскостопанското производство - растениевъдството и животновъдството, трайните насаждения – лозя и овощни градини;
- ✓ хранително-вкусовата промишленост – винопроизводството, хлебопроизводството, производството на слънчогледово масло, безалкохолни напитки, сладкарски изделия;
- ✓ сектор за услуги на населението – шивашки услуги, дървообработване, продажба на горива за моторни превозни средства и др. техника, ксерокс услуги, електротехнически услуги, услуги по ремонт на битова техника.

Районът на общината няма ясно очертан туристически облик, предвид отдалечеността му от главни транспортни артерии, туристически обекти, исторически места и други атрактивни съоръжения.

В Приложение №1 към програмата са приложени :

- **Анализ на действащите нормативни и програмни документи в контекста на правата и задълженията на общините по управление на отпадъците**
- **Анализ на националната и местната нормативна рамка**
- **Програмни документи на национално и местно ниво**

Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците в РСУО

(съгласно т.4.2.2. от Методическите указания на МОСВ за разработване на регионални програми за управление на отпадъците)

В изпълнение на действащата нормативна уредба, общините Севлиево, Дряново и Сухиндол, управляват, създават и прилагат управлението на отпадъците в следната йерархична структура на управление:

А) НА МЕСТНО НИВО

На местно ниво, общините членове на РСУО изпълняват задълженията си чрез местни програми и наредби, както следва:

- **Община Севлиево**
 - **Програма за управление на дейностите с отпадъци** – към настоящия момент, Общинската програма за управление на отпадъците е с изтекъл срок и е несинхронизирана с актуалното законодателство и стратегически документи в областта на управление на отпадъците. Актуализацията и синхронизирането се осъществява чрез изготвянето на Регионална програма за управление на отпадъците на регион Севлиево, в която ясно се разграничават отговорностите и задълженията на всяка от общините.
 - **Наредба за дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Севлиево на основание чл.22 от Закона за управление на отпадъците** – наредбата доразвива на местно ниво нормите за управление на отпадъците заложи в ЗУО и другите подзаконовни нормативни документи. Прави впечатление, че приетата наредба повтаря изцяло текстове от по-висши нормативни актове, което е недостатък, който поставя в риск съставени актове за административни нарушения по наредбата при евентуална съдебна процедура. Необходима е ревизия и актуализация на Наредбата, съобразявайки я със спецификата на общината.
- **Община Дряново**
 - **Програма за управление на дейностите с отпадъци** – към настоящия момент, Общинската програма за управление на отпадъците е с изтекъл срок 2010-2013г. и е несинхронизирана с актуалното законодателство и стратегически документи в областта на управление на отпадъците. Актуализацията и синхронизирането се осъществява чрез изготвянето на Регионална програма за управление на отпадъците на регион Севлиево, в която ясно се разграничават отговорностите и задълженията на всяка от общините.
 - **Наредба за дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Дряново на основание чл.22 от Закона за управление на отпадъците** – приета с Решение №586 на Общински съвет - Дряново
- **Община Сухиндол**
 - **Програма за управление на дейностите с отпадъци** – Актуализацията и синхронизирането се осъществява чрез изготвянето на Регионална програма за управление на отпадъците на регион Севлиево, в която ясно се разграничават отговорностите и задълженията на всяка от общините.
 - **Наредба за дейностите по управление на отпадъците на територията на Община Дряново на основание чл.22 от Закона за управление на отпадъците** – Община Сухиндол няма разработена наредба. Необходимо е изготвянето и при съобразяване със спецификата на общината.

Б) НА РЕГИОНАЛНО НИВО

Общините Севлиево, Дряново и Сухиндол, съвместно и в изпълнение на чл.52 ал. 6 от ЗУО разработват настоящата Регионална програма за управление на отпадъците, в която ясно се разграничават съвместните им задължения, както и задълженията на всяка от общините по отделно. Регионалната система на регион Севлиево към 2015г. обхваща регионално депо за неопасни и опасни отпадъци. В процес на изпълнение

е проект за изграждане на система за разделно събиране на биоотпадъците и съоръжения за тяхното оползотворяване, както и проект за изграждане на сепарираща инсталация.

АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

(съгласно т.4.3. от Методическите указания на МОСВ за разработване на регионални програми за управление на отпадъците)

Анализът на отпадъците е изготвен на база предоставена информация от общините Севлиево, Дряново и Сухиндол, публична информация от НСИ, ИАОС, РИОСВ.

А. Анализ на отпадъците по тип на отпадъка

1. Битови отпадъци

Дефиниции, съгласно ЗУО:

По смисъла на ЗУО "Битови отпадъци" са "отпадъци от домакинствата" и "подобни на отпадъците от домакинствата".

Към тях се приравняват и отпадъци от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите.

Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина, която е функция от броя на населението, начина и стандарта на живот на населението, населеното място и степента му на благоустрояване, годишния сезон и др.

Количеството на отпадъците по общини и години е изготвено на база предоставена информация от общините Севлиево, Дряново и Сухиндол и е представено в следващата таблица.

Количество на битовите отпадъци за периода 2010-2014 в тонове.

	2010	2011	2012	2013	2014
мярка	тона	тона	тона	тона	тона
Община Севлиево	9 941,56	9 526,205	9 439,68	9 868,14	10036,86
Община Дряново	2608,96	2886,23	2698,78	2761,66	2779,84
Община Сухиндол	415,64	335,80	327,42	514,18	499,48
ОБЩО	12 966.16	12 748.235	12 465.88	13 143,98	13 316,18

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя на жителите и потребителските навици и възможности.

Общото количество на битовите отпадъци и количеството им в петгодишния период на разглеждане, показва ясна тенденция за намаляване, която е в синхрон и с общата тенденция за страната. Причините за тази тенденция могат да са следните:

- ✓ Намаляване на населението
- ✓ Въвеждане на електронно отчитане на количеството на отпадъците чрез ползване на електронни кантари

✓ **Повишаване на културата и съзнанието на хората по отношение на минимизиране на отпадъците, генерирани в бита.**

За да се отчетат тези фактори е въведен терминът *норма на натрупване* (НН), отчитащ средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност

• **Определяне на норми на натрупване (НН) кг/ж/год.**

В следващата таблица е представена нормата на натрупване на битови отпадъци за общините от регион Севлиево за периода 2010 – 2014 г. За определянето ѝ са използвани данните от общинските администрации на шестте общини и данните от НСИ за броя на населението във всяка от общините през съответната година.

Норма на натрупване – регион Севлиево	2010	2011	2012	2013	2014
мярка	кг/ж/год	кг/ж/год	кг/ж/год	кг/ж/год	кг/ж/год
Община Севлиево	254	267	268	284	293
Община Дряново	253	301	285	295	301
Община Сухиндол	140	134	133	211	209
Средна норма:	215	234	228	264	268

По информация на НСИ и на база подадената от общинските администрации информация, нормата на натрупване за страната през последните години възлиза на ~400-600 кг/ж/год./за 2000г.- за 2013 - 434 кг/ж/год./ Тази оценка се прави посредством подадените от общините данни, които докладват количествата на база брой на курсовете на камионите, поради липсата на везни за измерване на депонираните количества. Тази цифра е по-висока от данните, получени при различни проучвания и експертни оценки на специалисти. При наличието на електронна везна на РДО – Севлиево ,НН може да се приеме като достоверна за регион Севлиево.

Морфологичния анализ на отпадъците за регион Севлиево е изготвен от „ЕКО СВЯТ 2“ ЕООД, в рамките на изпълнението на обект „Инженеринг – проектиране и строителство на сепарираща инсталация за битови отпадъци – град Севлиево“. Морфологичният анализ не е изготвен съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед №РД-744/29.09.2012г. на министъра на околната среда и водите и не обхваща четири сезонно изследване. Поради това, представения анализ не дава по-точна информация за нормата на натрупване, освен тази, която общините са предоставяли в годишните си отчети към ИАОС и НСИ.

2.Масово разпространени отпадъци и опасни отпадъци от бита

Дефиниции съгласно ЗУО:

"Масово разпространени отпадъци" са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление.

"Опасни отпадъци" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО.

Общините от регионалната система не развиват свои общински системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Община Севлиево е сключила договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

В общия поток битови отпадъци винаги могат да се срещнат батерии за битова употреба, лекарства и опаковки от тях, остатъци от бои, разтворители и лакове и техните опаковки, малки количества препарати за растителна защита и техните опаковки, луминисцентни осветителни тела, електрически уреди и друго битово електронно оборудване, които се причисляват към групата на опасните отпадъци от бита. Към тази група отпадъци съществуват изисквания за разделно събиране при източника и установени добри практики в редица европейски страни, които се предвиждат да бъдат реализирани в регион Севлиево. Луминисцентните лампи, излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО), батериите и други опасни отпадъци от бита са в обхвата на принципа «отговорност на производителя» и събирането им за по-нататъшно рециклиране или екологосъобразно обезвреждане е задължение на операторите, които ги пускат на пазара. Законодателството дава възможност, икономическите оператори да се сдружават и да реализират принципа «отговорност на производителя» чрез създаване на колективни системи за разделно събиране и оползотворяване, подобни на тези за отпадъците от опаковки.

Към момента, на национално ниво работят няколко организации за оползотворяване на ИУЕЕО, за оползотворяване на батерии и акумулатори, излезли от употреба МПС, за употребявани пневматични гуми и за рециклиране на отпадъчни масла и нефтопродукти.

Сключени договори на общините в регион Севлиево с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци

Община	Организация за рециклиране и оползотворяване на масово разпространени отпадъци	Дейност/Разрешение
Община Севлиево	„ИУЕЕО рециклиране“ АД	ИУЕЕО
	„Нуба рециклиране“ АД	НУБА
Община Дряново	„ЕЛТЕХРЕСУРС“ АД	ИУЕЕО
	„ЕКОБАТЕРИ“ АД	НУБА
Община Сухиндол	На територията на Община Сухиндол не се извършва разделно събиране на МРО	

Общините са сключили договори с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки с изключение на Община Сухиндол.

Обслужвани населени места от ООП

ОБЩИНА	ООП	ОБСЛУЖВАНИ СЕЛИЩА	БРОЙ И ВИД НА СЪДОВЕТЕ
СЕВЛИЕВО	Екобулпак АД	Гр.Севлиево	Жълт Тип „Бобър“ 1100л. – 152бр. Зелен Тип „Иглу“ – 83бр.
ДРЯНОВО	Екоколект АД	Гр.Дряново	Жълт Тип „Бобър“ 1100л. – 44бр. Зелен Тип „Бобър“ – 25бр.
СУХИНДОЛ	Община Сухиндол не развива собствена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и не е сключила договор с организация за оползотворяване на отпадъци от опаковки		

От 2016г. община Севлиево е прекратила договора си с „Екобулпак“ и в момента е в процес на подписване на договор с нова организация.

Съгласно данните, представени от общините Севлиево и Дряново, след реализиране на договорите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, за последващо рециклиране от името на организациите са предадени следните количества:

	код на отпадъка	СЕВЛИЕВО	2013г.	2014г.	ДРЯНОВО	2013г.	2014г.
			тона	тона		тона	тона
хартия и картон	150101		29,58	3,25		6	5,01
пластмасови опаковки	150102		16,74	2,23		6	4,79
стъклени опаковки	150107		20,94	19,45		4	2,37
метални опаковки	150107		1,62			0	0

Функционирането на системата за разделно събиране на опаковки в региона може да се обобщи, както следва:

С оглед ограничаване на количеството на рециклируемите отпадъци, които постъпват на депата, две от общините в проектния регион Севлиево са сключили договори за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Договорите са между съответната община и Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (притежаваща разрешение от Министъра на околната среда и водите и осигуряваща финансирането на дейностите, съгласно ЗУО).

Представените данни не показват ясна тенденция, а по-скоро демонстрират усилията влагани от страна на общината и Организациите за оползотворяване на отпадъци от опаковки, както и мотивацията на населението. Ако в случая се отчете мотивацията на населението, то

резултатите показват рязко спадане на интереса, което е възможно да е провокирано от:

- ✓ Липса на ясни доказателства и информация за последващото третиране на отпадъците
- ✓ Липса на нематериален и материален стимул
- ✓ Слаба обучителна дейност от страна на организациите и общината
- ✓ Липса на интерес от страна на организациите да реализират дейност в общини с по-малко население.

В медицинските заведения в регион Севлиево функционират системи за събиране на опасни болнични отпадъци.

Болнични заведения и частни лекарски и стоматологични практики в региона са сключили договори с лицензирани фирми, които са задължени да събират ежемесечно опасните болнични отпадъци и да ги транспортират извън територията на региона за обезвреждане

На територията на община Дряново е разположен склад за забранени и негодни за употреба продукти за растителна защита (ПРЗ), който се намира в североизточния край на гр. Дряново, извън регулацията на града, на територията на Опитна станция по сливата. Сградата на склада представлява масивна постройка, със здрав покрив и зазидана врата и прозорци, поради двукратното му разбиване. Действия по запечатването на прозорците и вратите са предприети като предохранителна мярка срещу нови посегателства, т. к. складът е неохраняем. В склада се съхраняват 17 315 кг. прахообразни и 1400 л течни ПРЗ. За обекта има назначено със Заповед на кмета на общината отговорно лице, което води отчетност на съхраняваните пестициди.

На територията на Община Севлиево в централизиран склад в гр.Севлиево са събрани 38440кг негодни препарати за растителна защита.

3. Биоразградими отпадъци

Дефиниции, съгласно ЗУО:

"Биомаса" са продукти, състоящи се от растителни материали от селското и горското стопанство, които могат да се използват като гориво с цел оползотворяване на енергийния им потенциал, както и следните отпадъци:

- а) растителни отпадъци от горското и селското стопанство;*
- б) растителни отпадъци от хранителната промишленост, при условие че получената при изгарянето им топлинна енергия се оползотворява;*
- в) влакнести растителни отпадъци от производството на целулоза от дървесина и производство на хартия от целулоза, при условие че се изгарят съвместно на мястото на образуването им и получената в резултат топлинна енергия се оползотворява;*
- г) коркови отпадъци*
- д) дървесни отпадъци, включително дървесни строителни отпадъци, с изключение на тези, които вследствие обработката им с препарати за дървесна защита или покрития могат да съдържат халогенирани органични съединения или тежки метали.*

"Биоотпадъци" са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

"Биоразградими отпадъци" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

Основен източник на биоразградими отпадъци са:

- Поддържане на паркове и градини
- Отглеждане /санирани сечи, кастрене и рязане за оформяне/ на дълготрайна декоративна растителност

- Кухненски отпадъци от заведения за обществено хранене и бита
- Растителни отпадъци от овощни и зеленчукови градини
- Животински отпадъци

Биоразградимите отпадъци са с различен процент и състав в общия смесен битов отпадък, в зависимост от типа на населеното място. От общия състав на битовите отпадъци, почти 40 – 50% представлява биоразградима фракция, което от своя страна предизвиква бързопротичащи процеси на разграждане, съпроводени с отделяне на метан, образуване на инфилтрат, отделяне на неприятни миризми, създаване на хранителна среда за развъждане на инсекти и други вредители.

Към момента на съставяне на настоящата програма в общините от Регион Севлиево не се извършва разделно събиране на биоразградими отпадъци и няма изградени инсталации за преработката им.

Общините от региона следва да предприемат действия за разделно събиране на биоразградимите отпадъци – зелени и хранителни и да изградят инсталации за тяхното преработване, което е в съответствие с чл.19, ал.3 т.10 от ЗУО.

Б. Морфологичния състав на битовите отпадъци

Към момента на изготвяне на програмата, Общините, в рамките на РСУО и в изпълнение на обект: „Инженеринг - Проектиране и строителство на сепарираща инсталация за битови отпадъци - град Севлиево“ извършват морфологичен анализ на за определяне на състава на битовите отпадъци. Четири сезонното изследване не е приключило и не е съставен окончателен доклад.

След приключване на четири сезонното изследване, във връзка с определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, общините следва да представят окончателния доклад в РИОСВ-Велико Търново.

В. Количество повторно използвани, рециклирани, оползотворени и обезвредени битови отпадъци за разглеждания период

Общините от регионалната система не развиват свои общински системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Общините са сключили договори с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки с изключение на Община Сухиндол.

И трите общини следва да изпълняват задълженията си, произтичащи от чл.19, ал.3 т.6 на ЗУО, а именно „Кметът на община отговаря за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло“.

Г. Степен на изпълнение на целите по ЗУО

	Община	Община Дряново	Община
--	--------	----------------	--------

	Севлиево 2014	2014	Сухиндол 2014
Общо количество депонирани битови отпадъци	10036,86т.	2779,84т.	499,48
Общо количество събрани отпадъци в контейнерите за разделно събиране	320,24т.	30,02т.	-
Отсортирани и предадени за рециклиране отпадъци от хартия, пластмаса и стъкло	24,932т.	12,17т.	-
Общо количество отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло по морфологичен анализ за РСУО	11 160т		
Дял на рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса и стъкло.	0,33%		

На база горната информация е изготвена следващата таблица:

Община	Население на общината	Общо количество на депонираните отпадъци	Количество депонирани отпадъци	Количество депонирани биоразградими отпадъци
Севлиево	35 838	10 037	280	56,01
Дряново	9 647	2 780	288	57,63
Сухиндол	2 533	499	197	39,44
Общо	48 018	13 316	255,136	51,03

Д. Анализ на утайки от ПСОВ

Община Севлиево има една ПСОВ, която функционира от 2010 г, с планиран капацитет от 54 000 еквивалент жители.

Община	Населено място в общината	Име на ПСОВ	Адрес	Лице за контакт	Тел. Номер	Забележки
Севлиево	гр. Севлиево	ГПСОВ	гр. Севлиево, ул. "Никола Дабев"44	Павел Ганчев	882885865	Общинска собственост, експлоатира се от ВиК"Бяла"

ПСОВ Севлиево ежегодно третира следните количества отпадъчни води: 782 794 m³ битови отпадни води и 248 684 m³ промишлени отпадни води от кожарската промишленост.

Количествата на утайките от ПСОВ, образувани годишно, са 2 555 t с 84,14 % влажност, следователно 408 t сухо вещество. Утайката се обезводнява чрез лентова филтър-преса.

Според наличните анализи на утайките съдържанието на Cr, Zn и Cu превишава ПДК регламентирани в Наредбата за третиране на биоотпадъците, което към настоящия момент прави утайките от ПСОВ неизползваеми за производство на качествен компост.

Към момента община Дряново не разполага с ПСОВ, но планира да реализира такава от 2016/2020 г.

Анализ на строителните отпадъци

Едрогабаритни отпадъци от строителство, ремонти и разрушаване

Дефиниции, съгласно ЗУО:

"Строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване, съответстващи на кодовете отпадъци, посочени в глава 17 от Индекс към Решение 2000/532/ЕО на Комисията от 3 май 2000 г. за замяна на Решение 94/3/ЕО за установяване на списък на отпадъците в съответствие с член 1, буква "а)" от Директива 75/442/ЕИО на Съвета относно отпадъците и Решение 94/904/ЕО на Съвета за установяване на списък на опасните отпадъци в съответствие с член 1, параграф 4 от Директива 91/689/ЕИО на Съвета относно опасните отпадъци и следващите му изменения.

Строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на Община Севлиево, генерирани в количества под указаните в Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, се третират като се извозват от собственика им до площадката за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, находяща се в Регионално депо за опасни и неопасни отпадъци за общините Севлиево, Дряново и Сухиндол. Общините Севлиево, Дряново и Сухиндол не разполагат с информация за генерираните строителни отпадъци от бита. В повечето случаи отпадъците се изхвърлят в контейнерите за общ битов отпадък и чрез системата за сметосъбирани и сметоизвозване постъпват в РДО – Севлиево. Не са изключение и случаите на нерегламентирано изхвърляне на този тип отпадък.

Депонирани строителни отпадъци и земни маси в периода 2010-2014г. са оползотворявани в обратен насип в трасе на предвиден околоръстен път Габрово - В. Търново.

Изводи и препоръки

Резултатите от разделното събиране на отпадъци от опаковки показват тенденция към намаляване на количествата разделно събрани отпадъци от опаковки. Общият спад в количествата може да бъде характеризирани с увеличената изкупна цена на рециклируемите суровини, липса на интерес от страна на организациите към общини с по-малко жители, липса на интерес в населението, породено слаба информираност и слаба мотивация

Между 30% и 65% от отпадъците, постъпили в специализираните контейнери за опаковки, реално, не са отпадъци от опаковки и се насочват за последващо депониране. По този начин функционирането на системата за разделно събиране на опаковки е затруднено и излишно обременено. Този факт е свързан с нежелателни допълнителни разходи за по-честото извозване на контейнерите и претоварване на сепариращите линии.

Липсата на дисциплина у гражданите при ползването на системата за разделно събиране на опаковки, в известна степен демотивира организациите по оползотворяване в усилията им да вложат допълнителни средства за увеличаване броя на съдовете и да насърчават населението да ползва съдовете единствено за изхвърляне на почистени и сортирани опаковки.

Очевидна е необходимостта от по-голяма ангажираност на общините и на домакинствата в посока формиране на навици и екологична култура чрез провеждане на обучение от детска възраст до редовни информационни кампании сред местното население.

Потвърждават се общите изводи, наблюдавани и в други общини в България, че населението не е достатъчно дисциплинирано, а липсата на икономически стимули е причина разделянето на отпадъците от опаковки от останалото количество домакински и други битови отпадъци да не се припознава като осъзната необходимост.

Независимо от недостатъците, с които е свързана колективната система за разделно събиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки, към момента това е почти единствената мярка, която функционира и чрез нея се организират информационни кампании за населението. Посредством мярката се допринася за изпълнението на националните цели за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на опаковки. Даказано ефективен начин за ограничаване на кражбите от контейнерите за разделно събиране на отпадъци е подмяната на контейнери тип „Бобър“ с такива от тип „Иглу“.

Необходимо е да се реализират мерки за разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло, извън системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Желателно е да се изготви процедура за контрол и обратна информация относно генерираните количества строителни отпадъци от бита.

Установяването на източника на превишените количества на Cr, Zn и Cu от пречиствателната станция на гр.Севлиево ще даде възможност за включването на утайката в процес на преработка и производство на висококачествен компост.

Изграждането на инфраструктура за разделно събиране на опасните отпадъци от домакинствата е задължително условие за прилагане на политиките за управление на отпадъците.

Изпълнение на мерки за разделно събиране на биоразградимите отпадъци и последващото им третиране е мярка, която общините трябва да предприемат в най-кратък срок

Анализ на инфраструктурата за управление на отпадъците

(съгласно т.4.4 от Методическите указания на МОСВ за разработване на регионални програми за управление на отпадъците)

Регионалната система на регион Севлиево към 2015г. обхваща регионално депо за неопасни и опасни отпадъци. В процес на изпълнение е проект за изграждане на система за разделно събиране на биоотпадъците и съоразения за тяхното оползотворяване, както и проект за изграждане на сепарираща инсталация.

1. Основни технически характеристики и капацитет на инфраструктурата за третиране на битови отпадъци

1.1. Инфраструктура за обезвреждане на отпадъци - Регионално депо за неопасни и опасни битови отпадъци: Генерираните отпадъци на територията на Общините Севлиево, Дряново и Сухиндол се депонират на Регионално депо за неопасни и опасни отпадъци гр. Севлиево, включващо:

- Три броя клетки за неопасни отпадъци – от № 1 до № 3;
- Четиридесет и четири клетки за опасни отпадъци – от № 1 до № 44.

За депото е издадено Комплексно разрешително **Регистрационен № на КР:** КР №182 – НО/2007

Регионалното депо за отпадъци в гр. Севлиево се експлоатира от дружество – „Регионално депо за отпадъци – Севлиево” ООД.

Регионалното депо за неопасни и опасни отпадъци обслужва общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол. Депото разполага с три броя клетки за битови, строителни и производствени отпадъци като две от тях са изградени и в момента се експлоатира само Клетка №1. Третата клетка ще се изгради при нужда след изчерпване на капацитета на първите две.

Всяка от клетките за депониране на опасни отпадъци е с обем 562 м³. Клетките представляват стоманобетонни съоръжения, с размери 12×9×5 метра, разположени в 6 реда стъпалообразно.

В източната част на депото е разположено старо депо, изцяло закрито и рекултивирано и ЛПСОВ за третиране на отпадъчните води от инсталацията преди заустването им в градската канализация.

Посредством събирателна тръба биогаза се отвежда към инсталацията за изгаряне на биогаз. Формираните инфилтратни води в съществуващото рекултивирано депо се събират посредством околоръстен събирателен дренаж и се насочват към помпена шахта №1. Същите води съвместно с инфилтратните води от клетка №1 се препомпват в площадковата канализация за отпадни води, която ги отвежда към локалната пречиствателната станция (ЛПСОВ).

Експлоатацията на клетки № 1 и 2 за опасни отпадъци е започнала от месец март 2003г., съгласно Разрешение за ползване №453/18.03.2003г. на ДНСК /въведени в експлоатация 2 клетки за опасни отпадъци и строителната част на още 10 клетки за опасни отпадъци, ограда, пътища и др./

От месец септември 2006г. в експлоатация са въведени клетки № 1 и 2 – за неопасни отпадъци и останалите клетки за опасни отпадъци от № 13 до №44, съгласно Разрешение за ползване №СТ-12-662/14.09.2006г. на ДНСК.

„РДО – Севлиево” ООД – гр. Севлиево, експлоатира инсталацията, след съдебна регистрация на Дружеството с Решение №384/2005г. на Габровски Окръжен съд. Към 31.12.2013г., състоянието по запълване на клетките за депото както следва:

№	Клетки	Депонирани отп. (тон)	Забележка
1.	Клетка № 1 ТБО (в т.ч. опасни)	140977,090	1420,100 т.00
2.	Клетка № 1 00	121,480	След 2006 г.
3.	Клетка № 2 00	222,980	— • —
4.	Клетка № 3 00	711,980	— • —
5.	Клетка № 4 00	448,080	— • —
6.	Клетка № 5 00	437,200	— • —
7.	Клетка № 6 00	354,720	— • —
8.	Клетка № 7 00	327,780	— • —

Забележка: В клетки с № 1 и 2 е имало депонирани количества опасни отпадъци и преди цялостното въвеждане в експлоатация на депото през 2006 год. На депонираните в този период количества опасни отпадъци в клетките за опасни отпадъци не се знае точното тегло защото тогава не е имало автомобилна везна. Двата броя клетки, в които са депонирани отпадъци, са били въведени в експлоатация с Акт 16 още от първия етап и имат разрешение за ползване. Оператор на депото тогава е била община Севлиево. Депонираните отпадъци в тези клетки са: галваничен шлам от „Идеал Стандарт – Видима” АД гр. Севлиево и индивидуални превързочни материали с изтекъл срок на годност на Гражданска защита гр. В. Търново.

До момента са запълнени и запечатани три броя клетки за опасни отпадъци с водоплътна бетонна плоча. Непосредствено преди запечатване на клетките е извършено частично предепонирание, с оглед уплътняване и пълно запълване на евентуални свободни пространства, получени вследствие слягане на отпадъците.

Производствен капацитет на Регионалното депо за неопасни и опасни отпадъци.

Инсталация	Позиция на дейността, Приложение 4 от ЗООС	Макс. капацитет, t/24h	Макс. капацитет t	Количество депонирани Отпадъци					Максим. депонирано количество t/24h
				2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	
Регионално депо за неопасни и опасни отпадъци за общините Севлиево, Дряново, Сухиндол, гр. Севлиево	5.4	400	1 644 680						
Клетки за неопасни отпадъци		200							
° Клетка I			581415	14746,320 т. ТБО 2802,960 т. ПО 152,780т. СО 12,000т. ОО	13184,920 т. ТБО 5394,700 т. ПО 132,860т. СО 3,080т. ОО	33214,685 т. ТБО 3401,380 т. ПО 924,340т. СО	12981,300 т. ТБО 2646,540 т. ПО 417,380т. СО	13226,260 т. ТБО 2943,320 т. ПО 55,980т. СО 3,600т. ОО	<100
° Клетка II			414585						
° Клетка III			622500						
Клетки за опасни отпадъци:									
° Клетка 1 – 44			200	26180	390,620т. ОО	338,820т. ОО	299,680т. ОО	224,580т. ОО	258,400 ОО

1.2. Инфраструктура за управление на биоотпадъците:

На територията на Регион за управление на отпадъци – Севлиево се изпълнява пилотен проект ПРОЕКТ NO TA-2012-KPOS-PP-85 "Прилагане на децентрализиран модел за управление на биоотпадъците в един от регионите за управление на отпадъците в България, включително изграждане на необходимата инфраструктура — система за разделно събиране и съоръжение за рециклиране на събраните биоотпадъци". Съгласно проекта за всяка от общините е предвидено следното:

1.2.1. Система за разделно събиране на биоотпадъците, предвидена за община Севлиево

Съобразявайки се с типа на населеното място, неговите размери и възможности за образуване на хранителни и зелени отпадъци, е предложена следната система за разделно събиране на биоотпадъците в региона:

Разделното събиране на хранителни отпадъци ще се осъществява по два начина - „от врата до врата“ и чрез „ доставяне до площадката“. Съгласно предложената система, честотата на събиране в град Севлиево ще варира през лятото до достигане на постоянни оптимални стойности за населеното място:

- в град Севлиево системата за разделно събиране ще бъде класическа „от врата до врата“ с намаляване на честотата на събиране през студените месеци (веднъж седмично);
- средните по големина населени места (население над 600 жители), намиращи се близо до град Севлиево, могат да бъдат включени в система за събиране с разположени навън контейнери с вместимост 240литра, с честота на събиране веднъж на две седмици. Това ще бъде от части смесено събиране на хранителни и зелени отпадъци. *Очаква се 50% от домакинствата да участват в тази система, докато останалите ще продължат да оползотворяват хранителните отпадъци като храна за животни или ще ги третират чрез домашно компостиране. Поради тази причина, в доставката на оборудването за събиране не са взети предвид всички домакинства.*
- малките населени места и такива от селски тип, с домакинства притежаващи градини, могат да приложат домашно компостиране или компостиране на място. Зелените отпадъци ще бъдат разделно събирани и доставяни на площадката съгласно следната система:
- в град Севлиево системата на събиране за всички домакинства ще бъде система „на доставяне“ с контейнери (600 l) поставени отвън, а системата „от врата до врата“ ще се прилага за големите генератори по тяхно желание. Ще се постави по един контейнер на всеки 150 жители. Събирането ще се осъществява веднъж на две седмици от месец май до месец септември и веднъж месечно за останалите месеци.
- средните по големина населени места (над 600 жители и намиращи се близо до Севлиево) ще използват „ системата на доставяне“ с 2 - 5 контейнера, разположени в населеното място, където ще се събират биоотпадъците. Честотата на събиране ще бъде при пълен контейнер или веднъж месечно за петте летни месеца.
 - големите генератори на зелени отпадъци (от градини и паркове) ще събират по два начина - с големи контейнери, които ще се доставят по желание или на дневна база.

Домашно компостиране и компостиране на място: за всички останали жители, вземайки предвид количествата на образуваните биоотпадъци и разстоянието до местата за събиране, за които би било нерентабилно (лоши стойности кг/ жител

/година) да участват по горепосочените системи, единствения възможен начин за управление на биоотпадъците е домашното компостиране или компостирането на място. Всички малки населени места и такива от селски тип, с малки количества хранителни и зелени отпадъци ще бъдат обслужвани по този начин. В средните по големина населени места, както и в Севлиево (за сгради с до 2 домакинства), с цел предотвратяване на образуването на биоотпадъци ще се насърчава домашното компостиране и компостирането на място.

1.2.2. Система за разделно събиране на биоотпадъците, предвидена за община Дряново

За община Дряново е предложена следната система за разделно събиране на биоотпадъците:

Разделното събиране на хранителните отпадъци ще се осъществява по два начина: чрез система за разделно събиране „от врата до врата“ и чрез система „за доставяне“:

- в град Дряново ще се приложи класическата система за събиране „от врата до врата“ с намаляване на честотата на събиране през студените месеци (веднъж седмично);
- честотата на събиране в гр. Дряново ще се променя през летните месеци;
- останалите 62 бр. малки населени места от селски тип (всички с под 700 жители), с домакинства притежаващи градини, ще приложат домашно компостиране и компостиране на място.

Зелените отпадъци ще бъдат разделно събирани и доставяни на съоръженията за компостиране по следният начин:

- в град Дряново системата за събиране ще бъде класическа „от врата до врата“ само за тази част от домакинствата, които частично или изцяло ще участват в събирането. Очаква се максимум около 750 домакинства да участват в тази система. Събирането ще бъде веднъж на две седмици от месец май до месец септември.
- за останалите домакинства в гр. Дряново, които живеят в апартаменти, ще се използват контейнери (600 l) разположени в зони с налични големи частни зелени площи, по 1 контейнер на 80 домакинства, извозван веднъж на две седмици от месец май до месец септември и веднъж месечно от месец октомври до месец април.
- в с. Царева ливада ще се прилага система за събиране „чрез доставяне“, с контейнери (240 l) разположени до контейнерите за смесени битови отпадъци. Честота на извозване ще бъде при пълен контейнер или веднъж месечно през лятото. От система с контейнери на тротоара в бъдеще може да се премине към система с две „площадки за доставяне“ (капацитет 4,5 m³).
- големите генератори на зелени отпадъци (от градини и паркове) ще събират с големи контейнери, които ще се доставят по желание.

Домашно компостиране и компостиране на място: за всички останали 61 бр. малки населени места, вземайки предвид количествата на образуваните биоотпадъци и разстоянието до площадките за събиране би било нерентабилно (лоши стойности кг / жител / година) да се прилагат горепосочените системи за разделно събиране. Възможните количества хранителни и зелени отпадъци са по-малко от 2 - 3 t/у на населено място (приблизително). Единственият възможен начин за управление на биоотпадъците в такъв случай е насърчаване на домашното компостиране и

компостирането на място. Според интервюта, направени със заинтересовани местни жители: част от хранителните и зелените отпадъци се оползотворяват като храна на животните.

1.2.3. Система за разделно събиране на биоотпадъците, предвидена за община Сухиндол

Община Сухиндол е с население от около 2 500 жители, разпределени в 6 населени места. Целият потенциал за образуване на хранителни и зелени отпадъци е около 240 t/y, т.е. по- малко от 20 t на месец. Разстоянието от 38км до Севлиево и възможните 14 t на месец биоотпадъци (70% от общото количество), предполагат много високи разходи на системата за разделно събиране. Базирайки се главно на това основание, разделното събиране на хранителни отпадъци в тази община не се предвижда.

Град Сухиндол, като водещо населено място в този район, показва значително нарастване на населението (и количествата на образуване на битови отпадъци) през летните месеци. Затова е предложен модел за разделно събиране с малка честота на събиране за част от населението на гр. Сухиндол. Останалите количества биоотпадъци ще се третираат чрез домашно компостиране или компостиране на място, или ще се оползотворяват като храна на животните.

Съобразявайки се с типа на населеното място, неговите размери и възможности за образуване на хранителни и зелени отпадъци е предложена следната система:

Домашно компостиране и компостиране на място: за всички малки населени места в община Сухиндол и част от гр.Сухиндол.

За по-голямата част от гр.Сухиндол е предвидено да се организира разделно събиране на хранителни отпадъци чрез система за събиране „от врата до врата“ чрез специални контейнери, с честотата на събиране - веднъж на две седмици.

Очаква се максимум 50% от домакинствата да практикуват разделно събиране, в това число домакинствата живеещи в блокове, докато останалите ще продължат да използват хранителните отпадъци за храна на животни или за дейности по домашно компостиране. Затова оборудването за събиране няма да се достави за всички домакинства.

Зелените отпадъци ще бъдат разделно събирани по следния начин:

- в гр. Сухиндол системата ще бъде с контейнери (600 l), разположени на тротоара за всички домакинства и „от врата до врата“ по желание за големите генератори на биоотпадъци. Ще бъде поставен по 1 контейнер за всеки 150 жители. Извозването ще бъде веднъж месечно. От контейнери на тротоара в бъдеще може да се премине към използването на две площадки „за доставяне“ (капацитет 4,5 m).
- за големи генератори на зелени отпадъци (паркове и градини) ще се доставят контейнери при поискване или на дневна база.

1.2.4. Размер и разположение на съоръженията за компостиране

Проектът предвижда:

1.2.4.1. Площадка на територията на Община Севлиево

Съоръжението за компостиране ще се изгради в парцел: имот No 035076 в землището на с. Богатово, община Севлиево; площ на имота 74,623 декара. Имотът е собственост на община Севлиево (по информация от община Севлиево).

Цялото съоръжение за компостиране ще се разположи на площ от около 6000 m² За различните елементи на съоръжението са приети следните размери и обеми:

- 620 m² - площадка за доставяне на входящите материали (хранителни / кухненски отпадъци, окосена трева):
- площадка за доставяне на обемисти отпадъци (материал който трябва да бъде обработен с шредер):
- работна площадка: 2400m²
- зона на активно разграждане със система за аерация и с работна площ:2800m²
- площадка за складиране:2290m²
- съд за инфилтрата:60m²
- подпорна стена:20m²
- офис (контейнер за офис):20 m²
- ограда за площадката за компостиране, снабдена с входна врата по периферията .

1.2.4.2. Площадка на територията на Община Дряново

Площадката с площ от 5 000 m - 5 400 m, се намира на около 2,5 км. от Дряново по пътя за село Денчевци, тип „Селскостопанско съоръжение за компостиране”.

Предвижда се съоръжението за компостиране да бъде разделено на следните сектори:

а) зона за активно разграждане, състояща се от:

- площадка за интензивно разграждане / висока температура (с настилка, подходяща за събиране на отпадъчни води) - около 1 200 m²;

- площадка за узряване (уплътнена, естествена почва): около 1 000 m²;

б) зона за съхранение на компост, за добавки и резервна площ (уплътнена, естествена почва): около 2 000 m²;

в) хранилище за едри отпадъци от храсти и дървета, изсушени и раздробени (уплътнена, естествена почва): около 500 m²;

г) хранилище за "мокри" биоотпадъци (с настилка, подходяща за събиране на отпадъчни води): около 100 m²;

д) резервоар за инфилтрата: около 200 m ;

е) склад за почва, раздробени материали (уплътнена, естествена почва).

Съоръжението за компостиране в град Дряново се предвижда да бъде проектирано по начин, който позволява разширяване в случай на увеличаване на събраните/доставени материали и/или да се даде възможност за включване на селскостопански отпадъци, като оборската тор в процеса на компостиране.

1.2.5. Инсталации за предварително третиране, сортиране, сепариране и други за битови отпадъци

РСУО – Регион Севлиево изпълнява проект за изграждане на сепарираща инсталация за общият битов отпадък постъпващ на РДО – Севлиево. Проведена е обществена поръчка за възлагане на цялостен инженеринг, без осигурено финансиране . С акумулирани средства по чл. 64 от ЗУО ще се покриват плащанията за идеен и работен проект, авторски надзор и част от строителството. Срока за изграждане на сепариращата инсталация е август 2016г. Съгласно техническата оферта на фирмата изпълнител общият годишен капацитет на съоръжението ще бъде 25 000т. или 14т./час. Инсталацията ще може да работи и с по-голяма производителност ако се наложи тя ще може да поеме очакваните количества отпадъци през целият проектен период /теоретичен капацитет до 18т/час, както и да се премине на двусменен режим на работа.Технологичното решение предвижда модулен тип съоръжение, както следва:

- Механизъм за раздробяване и отваряне на торбички

- Верижно-лентов транспортър
- Наклонена транспортна лента
- Балистичен сепаратор 120м³/ч
- Надлентов магнитен сепаратор
- Транспортна лента до сортировъчна платформа

Основните фракции, които ще се отделят

- Хартия
- Стъкло
- Метален скрап
- Пластмаси
- Дърво
- Камъни и минерали
- Черни и цветни метали
- RDF
- Твърди нискокалорични фракции
- Остатъци от пречистване на въздух
- Други отпадъци
- Проблемни отпадъци

Инфраструктура за отпадъци от строителство и разрушаване

Общините от регион Севлиево нямат отредени самостоятелни депа за депониране и инсталации за третиране на строителни отпадъци. Към настоящият момент строителните отпадъци се депонират единствено на РДО – Севлиево, заедно с останалите битови отпадъци. Общините от региона не разполагат с информация за генерираните отпадъци от строителство и разрушаване.

Инсталации и съоразения за третиране на утайки

Според наличните анализи на утайките от ПСОВ – Севлиево съдържанието на Cr, Zn и Cu превишава ПДК регламентирани в Наредбата за третиране на биоотпадъците. Следователно към настоящия момент утайките от ПСОВ не могат да бъдат използвани за производство на качествен компост.

Наличните образувани утайки се депонират на РДО – Севлиево заедно с останалия поток от битови и строителни отпадъци.

Изводи и препоръки

За постигане изискванията на чл.31,ал.1,т.1 и т.2 от ЗУО е необходимо Общините в региона да завършат изпълнението на проектите за изграждане на сепарираща инсталация за общият битов отпадък постъпващ на РДО – Севлиево.

Общините от региона е необходимо да прецизират обхвата и типа на компостирането на биоразградимите отпадъци, в съответствие с изискванията на ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ BG16M10P002-2.001 „ПРОЕКТИРАНЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА КОМПОСТИРАЩИ ИНСТАЛАЦИИ ЗА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ЗЕЛЕНИ И/ИЛИ БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ, ВКЛ. ОСИГУРЯВАНЕ НА НЕОБХОДИМОТО ОБОРУДВАНЕ И НА СЪОРЪЖЕНИЯ И

ТЕХНИКА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА ЗЕЛЕНИ И БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ” по ОПОС 2014-2020г., както и във връзка с оптимизиране на разходите за строителство и експлоатация и подобряване на ефективността на системата.

Възможно би било и изготвяне на актуализирано АРП при ново кандидатстване за финансиране.

Необходимо е да се предвиди изграждането на съоразение за третиране на утайките от ПСОВ.

Общините в региона нямат изградена система за събиране, транспортиране, контрол, оползотворяване и обезвреждане на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата и юридическите лица. Превантивна мярка за ограничаване на нерегламентираното изхвърляне на строителни отпадъци би била създаването на нормативно определена възможност за проверка и обратна връзка между количествата предадени строителни отпадъци на определеното за целта място и издадените разрешения за строеж, както и с одобрените планове за управление на строителните отпадъци.

Анализ на замърсените в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване

	Депа подлежащи на рекултивация	Очаквано количество отпадъци	Статут
Община Севлиево	Сметище в землището на с. Агато̀во, местност „Ка̀мено поле” (Маркова ливада), община Севлиево	12 090.50т.	Дейностите по закриването на посочените сметища стартира през 2007 година, като финансирането е осигурено по Проект на програма ИСПА EuropeAid/120520/D/SV/BG - “Подготовка на работни проекти, тръжна документация и изпълнение на строителен надзор за дейностите по закриване на 18 общински сметища разположени на територията на пет региона: Монтана, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол”. Към настоящия момент работните проекти за рекултивация са одобрени и е в ход процедура за избор на изпълнител. Предвидените дейности за закриване са
	Сметище в землището на с. Крушево, местност „Гробищата” (Вратняка), община Севлиево	11 321.14т.	
	Сметище в землището на с. Душево, местност „Под селото”, община Севлиево	1 500.00т.	
	Сметище в землището на с. Градница, местност „Къ̀нчови върби”	8 339.00т.	

	(Банчова усойна), община Севлиево Старо депо за ТБО – гр.Севлиево	25 000м3	предепониране на отпадъците на Регионално депо и биологична рекултивация на нарушените терени. Закрито и рекултивирано по по Проект на програма ИСПА EuropeAid/120520/D/SV/BG. През 2013г.Община Севлиево е ангажирана с 30 годишен мониторинг на обекта
Община Дряново	Старо депо за ТБО в местност „Градище”, в землището на град Дряново	125 000м3	Проектът е на етап одобряване на подробен устройствен план. Проект „Закриване и рекултивация на старо депо за ТБО в местност „Градище”, в землището на град Дряново с инвеститор МОСВ
Община Сухиндол	Старо депо за ТБО	21 200м2	Финансирано по проект от ПУДООС в размер на 405 470 лева. Приключила техническа рекултивация към момента на изготвяне на програмата.

Поради осигурено финансиране на рекултивацията на сметищата в землищата на селата Агато̀во, Градница, Душево и Крушево, Община Севлиево няма да ползва собствен финансов ресурс за закриването им. Към настоящия момент, МОСВ е възложител на обществена поръчка с предмет „ЗАКРИВАНЕ И РЕКУЛТИВАЦИЯ НА 4 (четири) СЪЩЕСТВУВАЩИ СМЕТИЩА В ОБЩИНА СЕВЛИЕВО, ОБЛАСТ ГАБРОВО“ и предстои избор на изпълнител.

При изпълнението дейностите по рекултивация се предвижда изземване и предепониране на съществуващите отпадъци, както и изземване на 30см замърсена почва от цялата подлежаща на рекултивация площ, които ще бъдат депонирани на Регионалното депо за отпадъци – регион Севлиево. Изпълнението на 4-те обекта ще заеме полезен обем от клетките на депото в размер на 64097,64 куб.м.

Общините от региона следва да предприемат контролни, наказателни, организационни и инвестиционни мерки за недопускане на нерегламентирани замърсявания с отпадъци.

V. Анализ на организацията за управление на отпадъците в регионалните съоразения; Финансиране и определяне на цени за услуги по управление на отпадъците в РСУО

1. Обхванати населени места от общинска система за сметосъбиране и сметоизвозване

1.1. Община Севлиево

От 50 населени места в Общината услугата организирано сметоизвозване и сметосъбиране се извършва в 46, като необхванатите са предимно селища без регистрирани постоянни жители .

Средна честота на сметоизвозване със съответните съдове в районите, е както следва:

- контейнери тип "Бобър" - за района на гр. Севлиево - 3 пъти в седмицата;
- контейнери тип "Бобър" и качета с обем 0.11 куб.м - за населените места от община Севлиево извън района на гр. Севлиево - веднъж на 15 дни ;
контейнери с обем 4 куб.м. - за гр. Севлиево и селата от Общината - веднъж на 30 дни или съобразно събраните количества отпадъци.

1.2. Обхванати населени места от общинска система за сметосъбиране и сметоизвозване на Община Дряново

От 63 населени места в Община Дряново услугата организирано сметоизвозване и сметосъбиране се извършва в 26, като необхванатите са предимно селища без постоянни жители или с жители под 10 лица.

Честотата на събиране на смесените битови отпадъци е различна в зависимост от типа на населеното място. Услугата за събиране в град Дряново е с по-висока честота (2 - 3/седмица), отколкото в останалите населени места. Там тя е с ниска честота (2/месец).

1.3. Обхванати населени места от общинска система за сметосъбиране и сметоизвозване на Община Сухиндол

Честотата на събиране на смесени битови отпадъци е веднъж седмично за населените места – Сухиндол, Коевци, Красно Градище, Горско Косово, Бяла Река, Горско Калугерово. Степен на покритие на системата за сметосъбиране и сметоизвозване - 90 %.

Налични контейнери за събиране на битови отпадъци в общините

	4м3	Пл.кофа 240л.	Бобър 1100л	Кофа 0,10м3
Община Севлиево	20		1604	2201
Община Дряново		86	496	
Община Сухиндол			168	

2. Настояща система за заплащане на услугите по управление на битовите отпадъци в общините от регион Севлиево

Източник на финансиране на дейностите по управление на отпадъците са физическите и юридическите лица, собственици на имоти в съответната община, облагани с такса „битови отпадъци“ по реда на ЗМДТ.

В РБългария такса битови отпадъци се заплаща от домакинствата и от юридическите лица, изчислена на база данъчна оценка или отчетна стойност на имота.

Определянето на таксата за **битови** отпадъци е съобразено с извършваните разходи, свързани с дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, поддържане чистотата на местата за обществено ползване и обработката на тези отпадъци в Регионалното депо за ТБО на гр. Севлиево, изпълнение на задължения на Общините заложи в ЗУО.

Практиката до момента е такса „битови отпадъци“ да се определя в „промил“ върху данъчната оценка на недвижимите имоти или отчетната му стойност (по-високата от двете). И трите общини определят таксите по описания ред и за трите подтакси – сметосъбиране, сметоизвозване и осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци,

- обезвреждане на отпадъци в депа или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците и

- почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

След 2015 година, възможността "такса битови отпадъци" в частта сметосъбиране и сметоизвозване и обезвреждане на отпадъци, да се определя в промил върху данъчната оценка няма да бъде възможна и всяка община ще трябва да изработи справедлива методика, която да може да генерира реална такса според количеството на битовите отпадъци и да покрива разходите, които общините ще направят за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;

2. събиране, включително разделно на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;

3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците;

Проучванията в региона до момента показват следното:

Размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка на съответния имот. В повечето случаи таксата за бизнеса, определена в промили, е неколкостранно по-висока от таксата за домакинствата, чрез което на практика бизнесът субсидира услугите по събиране, транспортиране и депониране на отпадъците от домакинствата и поддържане на териториите за обществено ползване.

Освен облагането с промил върху стойността на имота, съществува възможност заплащането на ТС да се извършва на база количество генериран отпадък в зависимост от брой деклариранни съдове за обслужване през годината - редът е регламентиран в чл. 15 и 16 от Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Севлиево и в чл. 16 от Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Дряново.

Приходи и разходи за управление на отпадъците на Община Севлиево /2013г./

от домакинствата	1 627 000,00 лв
от физически лица	764 000,00 лв
Данъчни приходи и общински ТАКСИ	2 391 000 лв
Събиране на битови отпадъци и транспортиране до депа или други съоръжения за обезврежда не	789 360,00 лв
За проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депа или други съоръжения за обезвреждане на битови отпадъци.	489 011,00 лв
Чистене на улици, площади, алеи, паркове и други територии в нас. места за обществено ползване.	160 788,00 лв
Извършени разходи по чл.66, ал. 1 ОТ ЗМДТ	1 439 159,00 лв

Приходи и разходи за управление на отпадъците на Община Дряново /2013г./

от дома кинствата	264 000,00
от физически лица	232 000,00
Данъчни приходи и общински ТАКСИ	496 000,00
Общо разходи с ДДС за събиране и транспортиране на битови отпадъци	252 821,00 лв
Общо разходи с ДДС: Поддържане на депо и депониране	135 947,00 лв
Общо разходи с ДДС: Почистване на обществени територии	115 049,00 лв
Извършени разходи по чл.66, ал. 1 ОТ ЗМДТ	503 817,00 лв.

Приходи и разходи за управление на отпадъците на Община Сухиндол /2013г./

Данъчни приходи и общински ТАКСИ	122 442,00 лв
---	----------------------

Разходи за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци на година, изчислени от общината	103 115,00 лв
--	---------------

Във връзка с актуализиране на общинската нормативна уредба и формиране на таксите в бъдеще на принципа „замърсителят плаща“ могат да бъдат приложени някои от долупоисаните схеми за таксуване:

- **Схема свързана с обема на използваните контейнери**

Съгласно тази схема в началото на всяка година общинските власти отправят запитване към домакинствата какъв размер контейнери за отпадъци биха искали за използват. Събираната впоследствие такса за битови отпадъци зависи от броя и размера на избраните контейнери. Важно при тази схема е да бъдат предложени достатъчен брой различни по размер контейнери. Освен това важен елемент на схемата е колко често потребителите ще имат право да избират броя и големината на контейнерите, които ще използват. Обикновено по логистични причини изборът се прави веднъж в годината. Тази схема за таксуване е популярна в САЩ, а в миналото е била популярна и в редица Европейски държави. Пред последните години обаче повечето Европейски страни преминават към по-гъвкави схеми за таксуване, които предоставят възможност за по-тясно обвързване на таксата с обема на генерираните отпадъци.

Таксуване на база на броя на използваните съдове за изхвърляне на битови отпадъци се прилага и от редица общини в България, включително и от някои от общините в регион Велико Търново (Велико Търново, Горна Оряховица и Лясковец), но само за нежилищните имоти собственост на промишлени предприятия. В случай, че промишлените предприятия пропуснат да заявят броя и обема на използваните контейнери за битови отпадъци преди крайния срок определен от съответната община (в края на всяка календарна година), те губят правото да бъдат таксувани на база на използваните съдове и трябва да заплащат таксата за битови отпадъци, определена чрез данъчната оценка на имота.

- **Схеми обвързани с честотата на извозване на контейнерите**

Заплащането при този тип схеми е свързано с честотата на обслужване на потребителите. Съществуват две възможности:

- ✓ Домакинствата сами избират честотата на обслужване. Тази схема обаче се прилага сравнително рядко.
- ✓ Използват се етикети и електронни чипове, които показват кога се изпразват контейнерите за отпадъци. Във втория случай по дистанционен път върху чипа се записва кога за последно е бил изпразнен съответният контейнер. Дейността по изпразването на контейнерите може да бъде записана или от самия камион, в който се изпразват контейнерите или от преносими четящи електронни устройства.

Записването по електронен път на честотата на изпразване на контейнерите се използва все по-често. Методът се е наложил в Холандия и Фландрия (част от

Белгия), както и в част от Германия (например използването на електронни чипове се е утвърдило в голяма част от провинция Бавария).

Схемите, при които заплащането на таксата за битови отпадъци е свързано с честотата на изпразване на контейнерите, имат най-голямо влияние върху логистиката при събирането на отпадъци тъй като при тях по-важна е честотата на събиране, а не теглото на отпадъците. В същото време подобни схеми могат да накарат потребителите предварително да пресоват (компактират) отпадъците с цел да намалят честотата на извозване.

- **Схеми обвързани както с честотата на извозване, така и с обема на отпадъците**

Тези схеми са обвързани не само с честотата на извозване на контейнерите, но и с избор на размера на контейнерите. Отново има възможност домакинствата сами да избират честотата на обслужване или тя да бъде определена от оператора на схемата. В този случай потребителите са допълнително стимулирани да генерират по-малко отпадъци чрез размера на контейнерите за отпадъци. Влиянието на този стимул обаче значително намалява след като потребителите веднъж изберат размера на контейнерите, които ще използват.

- **Схеми обвързани с използваните чували за отпадъци**

Това са схеми, при които таксата за битови отпадъци е обвързана с обема на изхвърляните отпадъци. Тъй като обаче обемът на изхвърляните отпадъци не е фиксиран (както е при схемите обвързани с размера на използваните контейнери), потребителите имат по-силна мотивация да намалят количеството генерирани отпадъци и да рециклират повече. При този тип схеми:

а) на домакинствата се продават специални чували за отпадъци или;

б) на домакинствата се продават етикети/стикери, които се залепят върху чувалите за отпадъци. Добра идея е на потребителите да се продават няколко различни размера чували.

Тази схема е приложима за малки населени места.

- **Схеми обвързани с теглото на отпадъците**

При тези схеми на контейнерите за отпадъци са монтирани предаватели, данните от които се записват по електронен път от сметосъбирация камион при изпразването на съответния контейнер за отпадъци. Контейнерите биват претегляни в момента, в който се качат на сметосъбирация камион. Схемите, при които таксата за отпадъци е обвързана с тяхното тегло, имат значителен стимулиращ ефект върху потребителите (в посока намаляване на генерираните отпадъци), но не оказват съществено влияние върху логистиката по събирането на отпадъците. Системата за събиране на отпадъците би работила неефективно ако се налага често да се събират сравнително малки количества отпадъци. Схемите обвързани с теглото на отпадъците обаче могат да бъдат полезни там където пределните ползи от намалените количества генерирани отпадъци са значителни.

- **Схеми обвързани едновременно с теглото на отпадъците, честотата на изхвърляне и обема на използваните контейнери.**

Схемите за заплащане за генерираните отпадъци стават все по-сложни с развитието на технологиите. Вече съществуват т.нар. 3-D схеми, при които се отчитат теглото на отпадъците, честотата на изхвърляне и обема на контейнерите.

По този начин се постига троен ефект: с избора на контейнер се ограничава обема на изхвърляните отпадъци, с избора на честотата на изхвърляне на контейнерите се намаляват логистичните разходи (разходите за сметосъбиране и извозване), а с измерването на теглото – се увеличават пределните ползи от намаленото количество отпадъци, които иначе би трябвало да бъдат депонирани. Ако обаче на потребителите се разрешава да избират големината на контейнерите за отпадъци и след това да променят избора си, това би могло да доведе до завишаване на разходите за сметосъбиране и извозване. Предимство на схемите, при които отчитането се извършва по честота и тегло, е че отчитането по честота води до намаляване на разходите за сметосъбиране и извозване, а отчитането по тегло – до намаляване количеството на изхвърляните отпадъци.

- **Събиране на биоразградими отпадъци**

Налагането на такса за събирането на биоразградими отпадъци има за цел да намали общото количество на събираните отпадъци и да насърчи домашното компостиране. Там, където са въведени такси за биоразградимите отпадъци, те са по-ниски отколкото за другите видове битови отпадъци, тъй като се приема че разходите за третиране на биоразградимите отпадъци са по-ниски от тези за обработка и депониране на останалите видове битови отпадъци.

- **Събиране на рециклируеми отпадъци**

Причината за въвеждане на такса за рециклируеми отпадъци може да бъде както покриването на разходите за събиране и извозване на рециклируемите отпадъци, така и използването ѝ като превантивна мярка срещу генерирането на подобни отпадъци. Някои експерти смятат, че безплатната услуга по събирането и извозването на рециклируеми отпадъци не стимулира превенцията срещу образуването на отпадъци.

- **Отпадъци, доставени директно до общинските депа за отпадъци**

Общоприети в континентална Европа са такси за депониране на контролираните от общините депа за отпадъци. Счита се, че ако депата за отпадъци приемат свободно отпадъците от домакинствата, това би стимулирало мнозина граждани да карат отпадъците си до самото депо, като по този начин избягват заплащането на такса за битови отпадъци.

- **Едрогабаритни отпадъци**

На много места в Англия има въведена такса за изхвърлянето на едрогабаритни отпадъци. Преди въвеждането на подобна такса обаче би трябвало да се изгради работеща система за събирането на този тип отпадъци.

Целта на въвеждането на такси за различните видове отпадъци би трябвало да е създаването на стройна система от такси за битовите отпадъци, която да насърчава определен тип поведение от страна на потребителите и да преодотвратява „изтичането” на отпадъци от една към друга част на системата за управление на отпадъците поради разликите в таксите.

Ефект на системите за таксуване по тегло и обем върху количеството на генерираните отпадъци

Според различни изследвания на ефекта от въвеждането на такси за битовите отпадъци, базирани на принципа „замърсителя плаща“ може да се очаква между 12% и 30% намаление на количествата генерирани отпадъци, включващо:

6% – 8% намаление поради разделянето на отпадъците в домакинствата;

3% - 10% намаление дължащо се на непланирани действия на домакинствата свързани с намаляване количествата генерирани отпадъци;

3% – 12 % намаление дължащо се на планирани действия на домакинствата за намаляване количествата генерирани отпадъци.

По отношение на това, коя схема за таксуване води до най-голямо намаление на количествата изхвърляни отпадъци, изследванията показват, че схемите при които таксата се определя на база теглото на изхвърляните отпадъци са по-ефективни от схемите при които таксата се определя според обема на отпадъците.

Ефект на схемите за таксуване по тегло и обем върху рециклирането на отпадъците

Като цяло проучванията за влиянието на схемите за таксуване според обема и теглото на генерираните отпадъци върху количествата рециклирани отпадъци показват увеличаване на количеството рециклирани отпадъци като процент от общото количество изхвърляни отпадъци. Макар повечето проучвания да показват слабо увеличение на рециклираните отпадъци след въвеждането на такси обвързани с обема и теглото на генерираните отпадъци тъй като общото количество изхвърляни отпадъци намалява, то процентът на рециклираните отпадъци значително нараства.

Цитираното по-горе проучване за влиянието на таксите обвързани с обема и теглото на отпадъците върху количеството на изхвърляните отпадъци в Холандия показва, че таксите базирани на принципа „замърсителят плаща“ имат най-силен положителен ефект върху рециклирането на хартията и стъклото.

Както вече беше посочено, съгласно направените проучвания схемите за таксуване според обема и теглото на генерираните отпадъци водят до значително намаляване на количеството изхвърляни отпадъци. Тъй като обаче количеството на рециклираните отпадъци не се увеличава значително, възниква въпросът какво се случва с останалата част от отпадъците, които не влизат в системата за сметосъбиране и извозване. Според някои критици тези отпадъци се изхвърлят нерегламентирано от потребителите с цел избягване заплащането на такса. Направените проучвания обаче не показват увеличаване на нерегламентирано изхвърлените отпадъци като част от общото количество генерирани отпадъци. Следователно може да се заключи, че схемите за таксуване обвързани с обема и теглото на изхвърляните отпадъци нямат отрицателни странични въздействия, които да компрометират техния положителен икономически ефект.

Изводи и препоръки

Общините са добре обезпечени със съдове за смесени битови отпадъци.

Съществува голямо разнообразие по вид, обем и материали на използваните съдове за събиране на битови отпадъци.

Необходимо е закупуването на известен брой допълнителни съдове, за да се осигури пълно покритие на населението от малки населени места, както и подмяна на 4м3 контейнери с цел оптимизация на процеса на сметоизвозване и намаляване на разходите.

Текуща подмяна на остарелите и амортизирани съдове се планира във всички общини в страната.

Необходимо е да се създаде инфраструктура за събиране МРО и опасни отпадъци от домакинствата.

Системата за събиране и депониране на строителни отпадъци е незадоволителна .

Община Сухиндол трябва да развие система за разделно събиране на отпадъци от опаковки или да сключи договор с 0000п.

Анализ на институционалния капацитет

Община Севлиево - дейностите по управление на отпадъците са възложени като част от задълженията на двама общински служители с позиции специалист и експерт.

Община Дряново – дейностите по управление на отпадъците са възложени като част от задълженията на двама общински служители с позиции главен и старши експерт в Дирекция УТИСП при Община Дряново

Анализ на информиране на обществото по въпроси на регионалната система за управление на отпадъците

Дейностите на РСУО – Севлиево и решенията на Общото събрание са публикувани единствено на страница на Община Севлиево.

VI. SWOT АНАЛИЗ

1. Принципни постановки на SWOT анализа.

Принципно методологията на този анализ, включва взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или община *силни* (Strengths) и *слаби* (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или общината *възможности* (Opportunities) и *заплахи* (Threats). Въпреки, че този подход първоначално се е използвал за анализ на бизнес организации, неговите основни елементи се оказват много удобни и приложими при формиране на бъдещата политика на една община, по отношение опазването на околна среда и в частност управлението на отпадъците.

Резултатите от SWOT - анализа позволяват по-точно формулиране на приоритетите и целите за управлението на отпадъците в регион Севлиево, както и направата на периодична оценка на позицията на Регионалното сдружение и предприемането на мерки (дейности) за коригиране на нейното състояние. Между елементите на този анализ има отделни взаимовръзки, които разкриват потенциала или проблемите, които стоят на преден план за разрешаване.

Схемата на SWOT анализа е илюстрирана по-долу:

Силни страни.

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни.

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

2. Резултати от направения SWOT анализ на РСУО - Севлиево

Силни страни	Възможности
<ul style="list-style-type: none"> • Изградено РДО – Севлиево, отговарящо на изискванията на законодателството • Приета нормативна уредба за управление на отпадъците на местно ниво за Община Севлиево • Ниско ниво на генерирани отпадъци на 1 жител в региона • Въведен регионален принцип на управление на отпадъците • Осигурено финансиране за изграждане на: 	<ul style="list-style-type: none"> • Използване на финансовите инструменти на европейският съюз • Промяна на обществените нагласи в полза на ефективното управление на отпадъците • Въвеждане на нови и ефективни технологии, позволяващи в по-голяма степен рециклиране и оползотворяване на отпадъците • Осигуряване на прозрачност при определяне на такса битови отпадъци за граждани и бизнес и въвеждане на принципа

<ul style="list-style-type: none"> - Сепарираща инсталация - Компостиращи инсталации и система за разделно събиране на биоотпадъци. 	<p>„заплащане според количеството на образуваните отпадъци</p>
Слаби страни	Заплахи
<ul style="list-style-type: none"> • Изоставане от сроковете за закриване на общинските депа , неотговарящи на стандартите • Ниска социална поносимост към увеличаване на таксите, което ограничава осигуряването на собствени финансови ресурси за инвестиции в сектора • Недостатъчен капацитет за третиране на строителни отпадъци и утайки от ПСОВ • Високо ниво на депониране на различни видове отпадъци ,вкл. и строителни <p>Липса на целенасочени мерки и стимули , които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци</p>	<p>Трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управлението</p> <p>Необходимост от допълнителни инвестиции</p> <p>Увеличение на разхода за управление на отпадъците и необходимостта от повишаване на такса смет</p> <ul style="list-style-type: none"> • Налагане на санкции при неспазване изискванията на националното законодателство

VII. ЦЕЛИ РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА И АЛТЕРНАТИВИ ЗА ПОСТИГАНЕТО ИМ

1. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

- ✓ **Цел1.** Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.
- ✓ **Цел2.** Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на отпадъци.
- ✓ **Цел3.** Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.
- ✓ **Цел4.** Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

2. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ

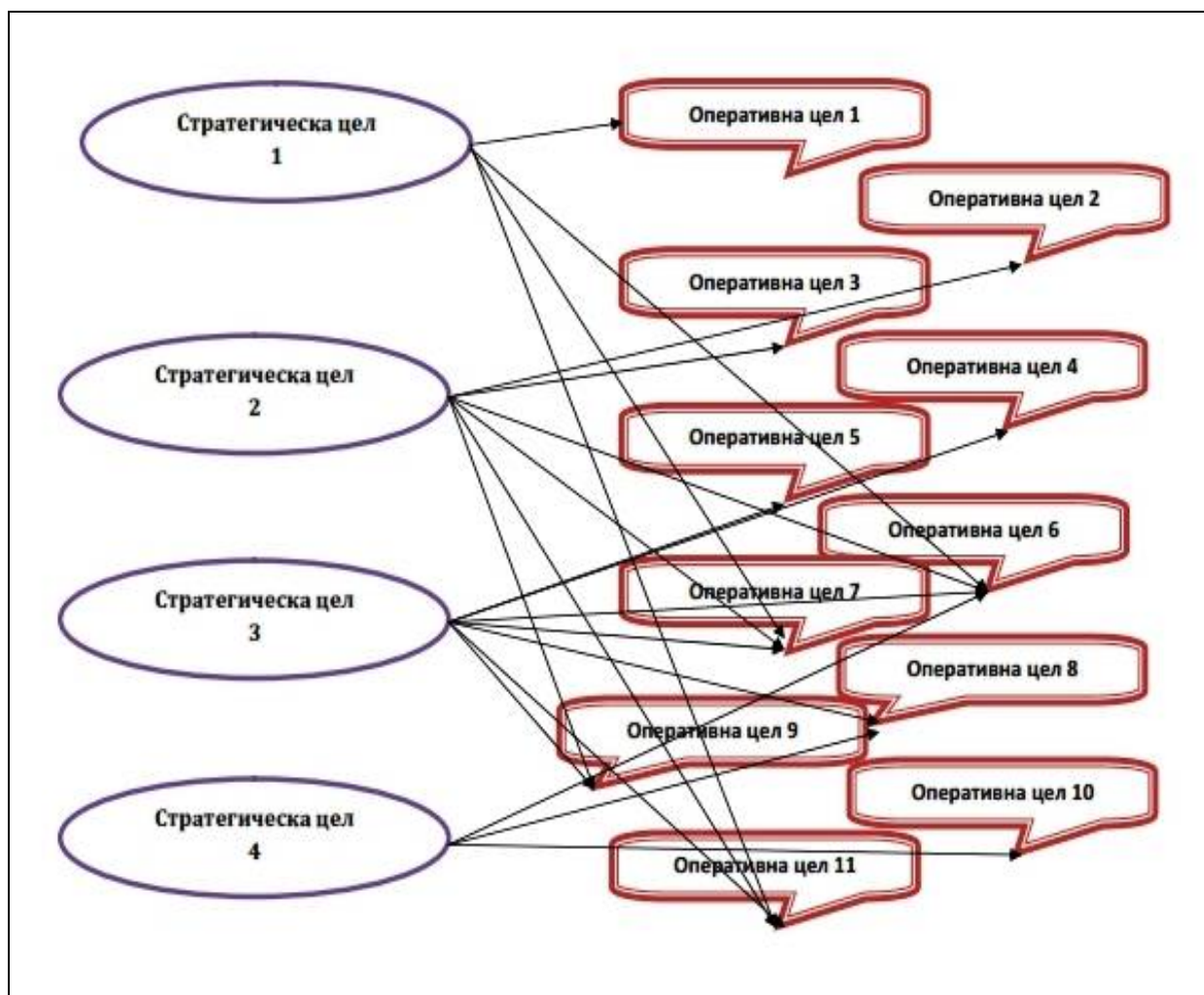
Оперативните цели се въвеждат, за да може да се планира и оцени изпълнението на стратегическите цели и затова те са пряко съотносими към тях и допринасят към тяхното постигане.

Регионалната програма поставя следните единадесет оперативни цели за управлението на отпадъците в периода 2015-2020 г. :

- **ОЦ 1** - Предприемане на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.
- **ОЦ 2** - Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
- **ОЦ3** - Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците.
- **ОЦ 4** - Прилагане на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците – доизграждане и експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците на регион Севлиево

- **ОЦ 5** - Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.
- **ОЦ 6** - Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта.
- **ОЦ 7** - Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците.
- **ОЦ 8** - Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината.
- **ОЦ 9** - Увеличаване на инвестициите и прилагане на принципите “Отговорност на производителя” и “Замърсителят плаща” при интегрирано управление на отпадъците.
- **ОЦ 10** - Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината;
- **ОЦ 11** - Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци.

Взаимовръзка на стратегическите с оперативните цели:

За изпълнение на стратегическите и оперативни цели е необходимо изпълнението на подробно разписани подпрограми, както следва:

Стратегически цели	Подпрограма
<p>Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване</p>	<p><u>Подпрограма</u> за предотвратяване образуването на отпадъци</p>
<p>Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци</p>	<p><u>Подпрограма</u> за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло</p> <p><u>Подпрограма</u> за постигане на целите за биоразградимите битови отпадъци</p> <p><u>Подпрограма</u> за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци</p> <p><u>Подпрограма</u> за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ</p> <p><u>Подпрограма</u> за подобряване на управлението на строителните отпадъци</p> <p><u>Подпрограма</u> за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и извършване на последващ мониторинг.</p>
<p>Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда</p>	<p><u>Подпрограма</u> за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на РСУО</p>
<p>Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците</p>	<p><u>Подпрограма</u> за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците</p>

Стратегическите и оперативни цели са взаимнообвързани и кореспондират със съотносимите към общините в регион Севлиево нормативни цели в края на периода на действие на настоящата програма, които са представени в следващата таблица:

Битови отпадъци	Подготвяне за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, например, като минимум, хартия, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и евентуално от други източници до степента, до която тези потоци от отпадъци са подобни на отпадъците от домакинствата.	Увеличаване до минимум от 50 % по тегло	
Отпадъци от строителство или разрушаване	Подготвяне за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали, включително операции по обратно засипване, използвайки отпадъците като заместители на други материали, на неопасни отпадъци от строителство или разрушаване, с изключение на естествено срещаните материали, определени в категория 17 05 04 в списъка на отпадъците.	Увеличаване до минимум от 70 % по тегло	
Биоразградими битови отпадъци	На базата на количеството биоразградими комунално-битови отпадъци, генерирани през 19951 , биоразградимите комунално-битови отпадъци, извозвани към депата трябва да се намали до:	16 юли 2006	75%
		16 юли 2009	50 %
		16 юли 2016	35 %
Въвеждане на разделно събиране чрез изисквания към търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места над 5000 жители и курортните населени места на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и предаването им на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл. 35 от ЗУО и/или на организация по оползотворяване.			
Осигуряване за населените места с население над 10 000 жители, на общинска площадка за предаване на едрогабаритни и опасни отпадъци от населението.			
Съществуващите цели за рециклиране на специфичните отпадъчни потоци – например отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО са ангажимент на лицензираните организации за това, но общината има ангажимент за съдействие за изпълнението им.			

Регионален план на дейностите на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Севлиево

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет	Източници на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
			<i>хил.лв</i>		<i>г.</i>		<i>текущи и целеви</i>	<i>водеща и партньори</i>
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Цел1. Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.	ОЦ1 ОЦ2 ОЦ3 ОЦ4 ОЦ5 ОЦ6 ОЦ11	Определяне и експлоатация на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от бита	80 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	-бр.изградени площадки	Регионално Сдружение Общините: Севлиево
		Разделно събиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло, извън системата на ОООО	50 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр.реализирани системи - Обхванато население – бр.жители - Тона разделно събрани отпадъци	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол

Регионална програма за управление на отпадъците на **РЕГИОН СЕВЛИЕВО** за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

		Организиране на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на съответната община	30	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016-2018	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> - Бр.реализирани системи - Обхванато население бр.жители - Тона разделно събрани отпадъци 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>
		Изграждане на площадка за събиране и инсталация за предварително третиране и рециклиране на СО	300	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016-2018	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> -бр.изградени площадки - тона рециклирани СО 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>

		Организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространените отпадъци	35	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> - Бр. договори - Обхванато население – бр. жители - Тона разделно събрани отпадъци 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>
		Организиране на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане	50	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016-2018	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> - Обхванато население – бр. жители - Тона разделно събрани отпадъци 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>
Цел 2. Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез	ОЦ 1 ОЦ 2 ОЦ 3 ОЦ 4	Актуализиране и оптимизиране на обхвата на регионалната система за управление на отпадъците	12	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> - Взето решение на общото събрание на сдружението 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>

	<p>ОЦ6 ОЦ7 ОЦ11</p>	<p>Разделно събиране и изграждане на инфраструктура за третиране на биоотпадъците – съоръжения, транспортни средства, съдове</p>	<p>500 За всяка община</p>	<p>Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС</p>	<p>2016-2018</p>	<p>Постигане на стратегическите и оперативни цели</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Бр.съоръжения - Бр.транспортни средства - -бр.съдове 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>
		<p>Предварително третиране на смесените битови отпадъци на регионален принцип</p>	<p>3000</p>	<p>Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС</p>	<p>2016-2017</p>	<p>Постигане на стратегическите и оперативни цели</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Бр.реализирани системи - Обхванато население – бр.жители - Тона третирани отпадъци 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>
		<p>Създаване на система за събиране, транспортиране и предварително третиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал от обществените учреждения</p>	<p>85</p>	<p>Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС</p>	<p>2016</p>	<p>Постигане на стратегическите и оперативни цели</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Бр.учреждения - Обхванато население – бр.жители - Тона разделно събрани отпадъци 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>

Регионална програма за управление на отпадъците на **РЕГИОН СЕВЛИЕВО** за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

		Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците на общинско ниво, съгласно изискванията на ЗУО.	18 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Изготвени морфологични и анализи	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
Цел3. Управление на отпадъците,което гарантира чиста и безопасна околна среда.	ОЦ1 ОЦ3 ОЦ4 ОЦ5 ОЦ6 ОЦ11	Функциониране на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Севлиево, включващ общините: Севлиево , Дряново и Сухиндол	НП	НП	постоянен	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр. Взети решения на Общото събрание на сдружението	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
		Определяне на обхвата на регионалната система	НП	НП	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	Взето решение на Общото събрание на сдружението	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
		Закриване и рекултивация на старите общински депа за битови отпадъци	Мин.22лв/кв. м	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	Бр.закрити депа Обща площ на рекултивирани терени по общини	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол

Регионална програма за управление на отпадъците на **РЕГИОН СЕВЛИЕВО** за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

		Оптимизиране на събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им	250 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	-цена на тон транспортиран отпадък - количество минимизиран отпадък	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
		Актуализиране на нормативната уредба, във връзка с управлението на отпадъците	20 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр.актуализирани наредби - Бр.новосъздадени нормативни документи	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
		Прецизиране на договорите с организациите за събиране и оползотворяване на масово разпространени, във връзка с отстраняване на недостатъците от формалния им характер	5 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр.актуализирани договори	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол

		Закриване и на рекултивацията старите сметища	Мин. 22лв/кв.м	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	2016-2018	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> - Бр.рекултивирани сметища - Дка възстановени терени 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново</p>
		Недопускане на образуването на нерегламентирани замърсявания, чрез изготвяне на публични графици за проверки	НП	НП	постоянен	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> - Бр.издадени предписания - Бр.съставени актове - Събрани средства от санкции в лв. 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>
Цел4. Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.	ОЦ1 ОЦ7 ОЦ10	Осигуряване на информацията на обществеността по всички въпроси и ангажменти, вменени от закона чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин	НП	НО	постоянен	Постигане на стратегическите и оперативни цели	<ul style="list-style-type: none"> - Бр.публикации - Бр.посещени на страницата - Бр.отзиви 	<p>Регионално Сдружение</p> <p>Общините: Севлиево Дряново Сухиндол</p>

Регионална програма за управление на отпадъците на **РЕГИОН СЕВЛИЕВО** за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

		осигуряване на интернет достъп по националната нормативна уредба чрез линк към интернет страницата на МОСВ и РИОСВ	3 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	постоянен	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр.публикация - Бр.посещения на страницата - Бр.отзиви	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
		Създаване и поддържане на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община	НП	НП	постоянен	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр.на площадките в регистъра - Бр.посещения на страницата	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
		Провеждане на обществени консултации във връзка определянето на такса „битови отпадъци“	НП	НП	постоянен	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр.консултации - Бр.отзиви и предложения	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол
		Провеждане на периодични разяснителни и образователни кампании във връзка с разделното събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците	4 За всяка община	Отчисления по ЗУО Собствени средства ПУДООС ОПОС	постоянен	Постигане на стратегическите и оперативни цели	- Бр. разяснителни и образователни кампании - Бр.участници - Бр.мнения и препоръки	Регионално Сдружение Общините: Севлиево Дряново Сухиндол

**Подпрограма за
„Предотвратяването на образуването на отпадъци”**

1. Въведение

В съответствие с Рамковата Директива за отпадъците, страните членки на ЕС трябва да разработят програми за предотвратяването на образуването на отпадъците, които да се отразят според вида мерки и в програмите за управление на отпадъците на регионално и местно ниво. Съгласно изискванията на ЗУО е разработена Подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъците (ППОО), която е неделима част от Регионалната програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО.

Подпрограмата за предотвратяването на образуване на отпадъци има следното съдържание:

- *Определение и място на предотвратяване образуването на отпадъците в йерархията на управление на отпадъците.*
- *Цел на Подпрограмата за намаляване на образуване на отпадъци;*
- *Мерки за предотвратяването на образуването на отпадъци;*
- *План за действие, в който са посочени конкретни мерки;*

2. Предотвратяване образуването на отпадъци – определение и място в йерархията за управление на отпадъците.

Предотвратяването на отпадъците, включва широк набор от дейности и възможни политики, които са свързани с редица ползи. По конкретно „предотвратяването на образуването на отпадъците”, означава да не се произвеждат продукти, които в последствие трябва да бъдат рециклирани или обезвреждани. Същевременно с това предотвратяването на образуване на отпадъците цели да се намалят количествата на използваните суровини за създаване на продукти, в резултат на което да се извърлят възможно най-малко отпадъци в следствие на тяхното потребление. Всяко едно третиране на вече възникнали отпадъци натоварва околната среда, тъй като отпадъка не изчезва, а само променя своето физическо

състояние. Дори в най-добрия случай, когато отпадъците биват оползотворени, възникват последствия върху състоянието на околната среда, поради употребата на енергия и вода за целите на производствения процес.

Поради това най-ефективното противодействие на проблемите с отпадъците са действия които са свързани с тяхното предотвратяване, като например проектиране на продукти, които не генерират отпадъци.

Съгласно европейското и действащото национално законодателство дефиницията за предотвратяване на образуване на отпадък е:

„Мерки, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък с което се намалява:

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл на живот;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве;
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”

В законодателството и в политиката за предотвратяване и управление на отпадъците се прилага като приоритетен ред следната йерархия на отпадъците:

- а) предотвратяване;
- б) подготовка за повторна употреба;
- в) рециклиране;
- г) друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- д) обезвреждане.

В йерархично подреждане на дейностите в областта на отпадъците, като приоритет се посочва предотвратяването на образуване на отпадъци и прекъсването на причинно - следствената връзка между образуването на отпадъци и икономическия растеж и въздействието върху околната среда. Схемата представя подреждане на начините на третиране на отпадъците на национално ниво с отичане на тяхното въздействие върху околната среда. Макар в миналото отпадъците да са били приемани като непотребни, днес те все повече се възприемат като ресурси и това се вижда ясно от смяната на фокуса при управлението на отпадъци от обезвреждането към рециклиране и оползотворяване.

Фиг. Йерархия при управление на отпадъците

3. Цел на подпрограмата за предотвратяване на отпадъци

Стратегическата цел на Регионалната програма за управление на отпадъците на Регион Севлиево, свързана с подпрограмата за предотвратяване на образуване на отпадъците е : **„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване”**.

Оперативните цели към тази стратегическа цел са формирани както следва:

- **„Предприемане на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци”;**
- **“Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта”.**
- **“Увеличаване на инвестициите и прилагане на принципите “Отговорност на производителя” и “Замърсителят плаща” при интегрирано управление на отпадъците”.**

На национално ниво както е посочено и в Националната програма за предотвратяване образуване на отпадъците, България е страна със сравнително добри тенденции към намаляване на генерираните отпадъци на жител през последните години. Анализът на генерираните битови отпадъци в Регион Севлиево също показва спад на генерираните битови отпадъци в общините Дряново, Сухиндол и Севлиево.

За постигането на стратегическата и оперативните мерки в програмата, общините биха могли да се ангажират със:

Стимулиране – чрез оказване на финансова подкрепа за граждански инициативи и икономически стимули водещи до повторна употреба;

Мотивиране – чрез провеждането на редица информационни кампании, имащи за цел да покажат ползите от промяната в консуматорските навици на хората;

Създаване на условия – за целите на домашното компостиране;

Даване на пример – чрез въвеждане на подходящи мерки за предотвратяване на образуване на отпадъците в ежедневната практика, например чрез електронни услуги, ограничаването използването на хартия, ограничаване използването полиетиленовите торби и др.

4. Мерки за предотвратяването на образуването на отпадъци

Мерките, които са заложили в текущата Подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъците в Регион Севлиево са както следва:

Мярка 1: Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците на регионален принцип да съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба

Член 3 (13) от РДО, респ. в § 1, точка 23 от ДР на ЗУО дава следното определение за „повторна употреба“: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците т.е тя не е дейност по управление на отпадъка. Например, ако едно лице получава един материал, директно от настоящия му собственик с намерението да го използва повторно за същите цели, то това представлява доказателство, че материалът не е отпадък.

А определението за "подготовка за повторна употреба" (член 3 (16) РДО, респ. в § 1, точка 25 от ДР на ЗУО) е: "проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка". По дефиниция, подготовка за повторна употреба е специфичен случай на оползотворяване.

Основната разлика между "повторна употреба" и "подготовка за повторна употреба" е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на "подготовка за повторна употреба" въпросният материал е станал отпадък по смисъла на определението за отпадъци.

Повторната употреба е един от най-ефективните начини за предотвратяване образуването на отпадъците. Чрез тези действия се удължава жизнения цикъл на продуктите и това респективно води до намаляването на отпадъците по веригата на производството, доставката и търговията.

Препоръчителна мярка е да се насърчи използването на прибори за многократна употреба, например при организиране на публични мероприятия. За изпълнение на мярката е възможно също така подпомагане на организационни ремонтни центрове за електроуреди, дрехи, обувки, мебели. За отчитане успеха на мярката е изключително важно да се води статистика за конкретните услуги, за да може по този начин да се отчете количеството спестен отпадък.

Мерките за предотвратяването на образуването на отпадъците не би трябвало да се препоръчителни ако не водят до общо намаляване на вредното влияние върху околната среда и човешкото здраве. Така например, ако по-обемни продукти се заменят с по-малки с цел намаляването на количеството отпадъци, но тези по-малки по обем продукти съдържат повече вреди вещества за околната среда и човешкото здраве.

Мярка 2: Изменение на нормативната база за определяне на такса "битови отпадъци" и въвеждане на стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци:

За успехът на мярката от изключително голямо значение е изчисляването на такса битови отпадъци да е максимално близко до принципа „замърсителят плаща“. Към настоящия момент и съгласно действащото българско законодателство и наложилата се практика такса битови отпадъци се изчислява на база стойност на недвижимия имот. Въвеждането на справедлива такса близка до принципа „замърсителят плаща“ ще доведе до намаляване на количеството изхвърляни отпадъци, тъй като потребителите ще бъдат стимулирани да купуват стоки, които генерират по-малко отпадъци, поради това, че размерът на тяхната „лична“ такса ще зависи пряко от количеството изхвърлени отпадъци.

Също така могат да бъдат търсени подходящи идентификатори за количество изхвърляни отпадъци в домакинството и от бизнеса. Например такъв идентификатор може да бъде потреблението на вода или електричество от съответното домакинство. За малките квартали с предимно едно и дву-фамилни къщи където контейнерите за отпадъци ясно могат да бъдат отредени на едно домакинство, е подходящо такса битови отпадъци да се изчислява на база действително изхвърлено количество. Подобно е и положението за фирмите, които следва безпроблемно да могат да заявяват определено количество съдове за сметосъбиране и честотата на извозване. Следващ аспект на тази мярка е подпомагане на сайтове за продажби на стоки за повторна употреба, например чрез създаване на линк от официалния сайт на съответното публично учреждение към такива търговски сайтове.

В следващата таблица е представен план за действие към подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъците на Регион Севлиево, включващ общините Дряново, Севлиево и Сухиндол.

Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦ1	ОЦ1	Изпълнение на решенията на общото събрание на регионалните сдружения за управление на отпадъците на регионален принцип и съдейства за създаване на центрове за повторна употреба, поправка и подготовка за повторна употреба	НП	Постоянен до функционирането на системата	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.8 от ЗУО	Такса "битови отпадъци" Фонд ФЛАГ Банков заем Собствени средства ПУООС	Изградени центрове	Община Мярката се изпълнява в рамките на Регионалното сдружение
СЦ1	ОЦ1 ОЦ6 ОЦ9	Изменение на нормативната база за определяне на такса "битови отпадъци" и въвеждане на стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци	НП	2015	Намаляване на количеството образувани отпадъци	Собствени средства	Изменена нормативна база	Община

**Подпрограма
за подобряване на управлението биоотпадъци**

1. Въведение

За биоразградимите отпадъци в България, ЗУО регламентира конкретни и поетапни цели за отклоняването им от депата за битови отпадъци. Приблизително 2/3 от отпадъците, които се генерират в домовете и офисите в страната се състоят от биоразградими компоненти, които се разграждат по естествен път.

По своята същност **„Биоотпадъци“** представляват част от биоразградимите отпадъци, като тук се включват отпадъци от паркове и градинки, хранителни и кухненски отпадъци, от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Основно биоразградимите отпадъци се разделят на два основни потока: зелени отпадъци от паркове и градини, съдържащи предимно около 50-60% влага, а в някои случаи и до 80% кога в тях се съдържат кухненски отпадъци и дървесина. Важно е да се отбележи, че в тях не се включват остатъци от селскостопанска или горскостопанска дейност, естествени торове, утайки от пречиствателни съоразения или други биоразградими отпадъци.

Закона за управление на отпадъците поставя изискване за биоразградимите отпадъци до края на 2020г., общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на Директива 1999/31/ЕС отнасяща се за депата за отпадъци. Това налага в недалечно бъдеще по-голямата част от биоразградимите отпадъци да бъдат насочени към инсталации за компостиране и анаеробно третиране. Компостът е богат на хумус продукт, съдържащ най-малко 15% и не повече от 50% сухо органично вещество от общото тегло, получен в резултат на процеса

компостиране. В случай, че за него не се намери пазар може да бъде използвано за рекултивация или в краен случай депонирано.

От друга стара намаляването на депонираните биоразградими отпадъци има ключово отношение към настъпващите климатични промени, тъй като води до намаляване на емисиите на парниковите газове отделяни в атмосферата.

Към общоевропейските цели за ограничаване количествата на депонираните биоразградими отпадъци в Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, приета през 2013г. са посочени задължения на общините за всеки от регионите за управление на отпадъците по чл. 49., ал.9 от ЗУО да постигнат поетапно цели на разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци както следва:

- До 31.12.2016г. – не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.;
- До 31.12.2020г. – не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.;
- До 31.12.2025г. – не по-малко от 70 на сто от количеството битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014г.

За ефективното изпълнение на заложените цели, е необходимо да бъде изпълнено условието биоотпадъците да бъдат събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. Наредбата изисква също така кметовете на общините да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

2.Цели на подпрограмата за подобряване на управлението на биоотпадъци

Стратегическа цел: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Оперативни цели:

- Предприемане на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци.
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците.
- Прилагане на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците – изграждане и експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците на регион Севлиево

2. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Към момента на съставяне на настоящата програма в общините от Регион Севлиево не се извършва разделно събиране на биоразградими отпадъци и няма изградени инсталации за преработката им. В процес на изпълнение е проект за изграждане на

система за разделно събиране на биоотпадъци и съоразения за тяхното компостиране.

За подобряване на управлението на биоотпадъците в общините от Регион Севлиево биха могли да бъдат създадени системи за разделно събиране на биоотпадъците. Това може да бъде възможно, чрез обособяването на специални контейнери, с които могат да се обслужват отделни жилищни сгради, кооперации, определени райони, ресторанти, фирми осъществяващи кетъринг и др. Друга система е предаването от „ръка на ръка“ т.е събирането на биоотпадъците директно от домовете. С изграждане на системата за разделно събиране на биоотпадъци е необходимо и започването на интензивни разяснителни кампании сред населението, за да има ефективност изградената система. Би могло да се извърши и разделно събиране на градински отпадъци, обучения на персонала на фирмата извършваща дейността по поддръжка на парковата и площадна растителност. Може да се извършат дейности, относно насърчаването на домашното компостиране. Възможно е да бъдат изготвени брошури за начина на разделяне и събиране на биоотпадъците, по които да се ориентира населението от Регион Севлиево.

С оглед на това след въвеждането на системата е необходимо и промяна в общинските нормативни наредби, в които да са поставени изисквания, срокове и наказателна отговорност към гражданите относно ползването на системата.

Конкретните мерки, които са заложи в настоящата подпрограма за постигане на целите на управлението на биоотпадъците които могат да се предприемат в РСУО Регион Севлиево са:

Мярка 1: Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определяне местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане

Мярка 2: Осигуряване на предварително третиране и оползотворяване на биоразградимите отпадъци.

В подпрограмата не са включени и част от мерките, които имат пряка връзка с постигането на оперативните цели на подпрограмата. Пряко отношение към постигането на набеязаните цели на настоящата подпрограма са например някой от следните мерки:

- Осъществяване на информационни кампании за предотвратяването на отпадъците и за насърчаване населението и бизнеса да събира разделно отпадъците, за насърчаване домашното компостиране и за предоставяне на информация за битовите отпадъци;
- Използване на електронна информационна система за отпадъците, чрез която би било възможно събирането на данни за отпадъците, в която

съответно ще може да се осъществява степента на постигане на целите и вземане на съответните управленчески решения;

- Обучителни програми, в които да се осъществява поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите органи;
- Мерки, които са свързани с подобряването на оползотворяването и рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, тъй като те представляват едновременно биоразградими отпадъци и спомагат за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани биоразградими отпадъци.

Осъществяването на мерките заложи в подпрограмата ще окажат съществен принос както за изпълнение на националните цели, така и за целите за намаляване на парниковите газове. Прекратяването на депонирането на биоразградимите отпадъци и увеличаване на рециклирането и оползотворяването им ще доведе до намаляване на емисиите на парниковите газове, което ще спомогне и в борбата с климатичните промени.

В следващата таблица е представен план за действие към подпрограмата за подобряване на управлението на биоотпадъци на общините от Регион Севлиево.

Подпрограми за подобряване на управлението на биоотпадъците

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦ2	ОЦ1 ОЦ2 ОЦ3	Разделното събиране и съхраняването на битови биоразградими отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране на отпадъците и предаването им за компостиране или анаеробно разграждане	По изготвена КСС И одобрена план-сметка за разходите по дейността чистота	2016	Изпълнение на целите съгласно чл.31,ал.1,т.2 от ЗУО	Собствени средства ПУДООС ОПОС 2014-2020		Община РСУО
СЦ2	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ4	Осигуряване на предварително третиране и оползотворяване на биоразградими отпадъци	По изготвена КСС	2016	Изпълнение на целите съгласно чл.31,ал.1,т.2 от ЗУО	Собствени средства ПУДООС ОПОС 2014-2020	Изградена площадка за компостиране	РСУО

Подпрограма
за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за
рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и
картон, метали, пластмаса и стъкло

1.Въведение

Определението за „подготовка за повторна употреба“ съгласно Член 3 (16) от РДО е: “проверка, почистване или ремонт, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които са станали отпадък, се подготвят, за да могат да бъдат използвани повторно без каквато и да е друга предварителна обработка.”

Определението за рециклиране съгласно Член 3 (17) от РДО е : „всяка дейност по оползотворяване, посредством която отпадъчните материали се преработват в продукти, материали или вещества за първоначалната им цел или за други цели. То включва преработването на органични материали, но не включва оползотворяване за получаване на енергия и преработване в материали, които ще се използват като горива или за насипни дейности”

България е сред страните членки на ЕС с близко до средното ниво на рециклиране през последните години.

В закона за управление на отпадъците през 2012г. се включи общоевропейската цел за рециклиране на битовите отпадъци приета в законодателството на ЕС през 2008г. За общините в Р. Бългаия е поставено изискването поетапно до 2020г. отпадъците от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло да бъдат в следните количества:

- До 01.01. 2016г. – най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- До 01.01.2018г. – най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- До 01.01.2020г. – най-малко 50 на сто от общото им тегло;

Целта на тези мерки е да се увеличат количествата на рециклираните и оползотворените отпадъци и да се намали тяхното депониране на Регионалните депа.

В йерархията при управление на отпадъците подготовката за повторна употреба се нарежда на второ място след предотвратяването на образуването на отпадъци.

Целта на тази подредба е именно максималното използване на отпадъците колкото може в повече направления.

Следващото в йерархията при управлението на отпадъците е рециклирането, което цели превръщането на отпадъците в други суровини и материали, но за разлика от подготовката за повторна употреба, е тук за извършването на дейността е необходимо използване на много повече суровини.

2. Цел на подпрограмата за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Стратегическа цел на тази подпрограма е: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.

Оперативни цели:

- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците.
- Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта.
- Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците.
- Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината;
- Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Съгласно нормативната уредба отделянето на рециклируемите и оползотворими отпадъци от потока битови отпадъци става посредством сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, и съответно чрез извършване на дейности по предварително третиране, преди тяхното депониране.

Две от общините в проектния регион Севлиево са сключили договори за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Договорите са между съответната община и Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки (притежаваща разрешение от Министъра на околната среда и водите и осигуряваща финансирането на дейностите, съгласно ЗУО).

За постигане на целите заложи в настоящата подпрограмата за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло са обхванати следните мерки:

Мярка 1: Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци в населени места над 10000 жители в гр. Севлиево - На тези площадки могат да се приемат широк диапазон от отпадъци, като например обемисти домакински отпадъци (шкафове, гардероби, легла, дивани,

матраци и т.н), строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата в малки количества, биоразградими, вкл. зелени отпадъци, батерии, електрически уреди и т.н. Също така е възможно и приемането на използвани растителни мазнини. Могат да се използват и опасни отпадъци, но в малки количества.

Осигуряването на площадките се осъществява самостоятелно от общините или чрез сключване на договори с фирми (по реда на Закона за обществените поръчки, Закона за концесиите или Закона за публично-частното партньорство), притежаващи разрешение или регистрационен документ за извършване на дейности по събиране, транспортиране, рециклиране или оползотворяване на отпадъци на територията на общината и/или комплексно разрешително по реда на Закона за опазване на околната среда и/или в сътрудничество с организациите по оползотворяване на отпадъците.

Мярка 2: Организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространените отпадъци - Подобен вид дейности са събиране на масово разпространени отпадъци могат да бъдат например организиране на кампании насочени към различни групи – училища, пенсионерски клубове, фирми, търговски вериги, работещи в различни институции. По този начин могат да бъдат организирани различни игри и състезания между децата за събиране и предаване на хартиени и картонени опаковки, да се организират различни конкурси и т.н. Също така общините членки на Регион Севлиево могат да оказват различно съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци.

Мярка 3: Осигуряване на събиране и предварително третиране на битови отпадъци на територията на Регионалното депо най-малко за следните материали: хартия и картон, пластмаса и стъкло;

Мярка 4: Актуализиране на общинската нормативна уреба - Чрез актуализацията на общинската нормативна уредба биха могли да се включат нормативни мерки, свързани със строги изисквания за регистрирането и работата на пунктовете за изкупуване на вторични суровини. Мерки свързани с осъществяване на контрол за изпълнението на изискванията за разделното събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци и др.

Мярка 5: Организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане.

Мярка 6: Изграждане на мобилни пунктове за събиране на опасни отпадъци от домакинствата. - Голям процент от изхвърлените битови отпадъци от домакинствата, ако са правилно третирани не представляват опасност за здравето на човека и обкръжаващата го среда. Има обаче един процент битови отпадъци, в чийто състав количества или свойства се намират вещества, които носят опасност

на човека и природата и те се наричат опасни отпадъци. Ако не бъдат обезвредени могат сериозно да замърсят природата и човешкото здраве. С обособяването на тези мобилни пунктове могат да се събират следните опасни отпадъци: живак и живакосъдържащи уреди каквито са луминисцентните лампи например, лакове и/или бояджийски материали, мастила замърсени опаковки, маслени филтри, спирачни течности и антифриз, фармацевтични продукти с изтекъл срок на годност и т.н.

Мярка 7: Създаване и поддържане на регистри на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма насърчава разделното събиране и подобряване на качеството на събраните рециклируеми отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло.

В следващата таблица е представен плана за действие към подпрограмата за постигане на целите на подготовка за повторна употреба и рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия, картон, пластмаса и стъкло

Подпрограма за постигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦ2	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ6	Осигуряване на събиране и предварително третиране на битови отпадъци на територията на Регионалното депо най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло;	По изготвена КСС	Постоянен	Изпълнение на целите съгласно чл.31,ал.1,т.1 от ЗУО	Собствени средства	Изградена сепарираща инсталация	РСУО
СЦ2	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ6	Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци в населени места над 10000 жители в гр.Севлиево	100 000лв.	2016	Изпълнение на изискванията на Чл.19,ал.3,т.11 от ЗУО	Собствени средства ПУДООС	Изградена площадка	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ6	Актуализиране на общинската нормативна уредба	НП	2016		Собствени средства	Актуализирана нормативна уредба	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ11	Организирането на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци и/или оказва съдействие на организациите за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, в т.ч. определя местата за	НП	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.7 от ЗУО	Собствени средства	Сключени договори с Организации за оползотворяване на отпадъци или организира	община

		разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространението отпадъци					ни собствени системи.	
СЦ2	ОЦ6 ОЦ11	Организирането на разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл.13, ал. 1 от ЗУО и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане	5 000лв.	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.9 от ЗУО	Собствени средства ПУДООС	Организиране на система или сключване на договор	община
		-Изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци в населени места над 10000 жители в гр.Севлиево	100 000лв.	2016		Собствени средства ПУДООС	Изградена площадка	община
		-Изграждане на мобилни пунктове за събиране на опасни отпадъци от домакинствата	10 000лв.	2016		Собствени средства ПУДООС	Изграден мобилен пункт	община
СЦ2	ОЦ7 ОЦ10	Създаване и поддържане на регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община	НП	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.14	Собствени средства	Създаден и актуализиран ежемесечно регистър	община

Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депониране

1. Въведение

В йерархичното ниво за управление на отпадъците въведено с националното и европейското законодателство, депонирането на отпадъците стои на най-ниското стъпало. Основните усилия на националното и местното ниво са насочени главно управлението и предотвратяване риска от депониране отпадъци, което може да се постигне чрез няколко групи мерки:

- Чрез намаляване на количествата депонира отпадъци посредством увеличаване дела на рециклираните и оползотворени отпадъци;
- Закриване и рекултивация на стари депа за отпадъци с преустановена експлоатация;
- Последващ следексплоатационни грижи и мониторинг на закритите депа;
- Предотвратяване на депонирането на опасните битови отпадъци чрез разделното им събиране и предаване за обезвреждане.

2. Цели на подпрограмата за предотвратяване и намаляване на риска от депониране

Стратегическа цел: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.

Оперативни цели:

- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците;
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци;
- Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината.

2. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Генерираните битови отпадъци от общините Севлиево, Дряново и Сухиндол включени в Регион Севлиево се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци гр. Севлиево. Депото е съставено от 3 броя клетки за битови, строителни и производствени отпадъци като две от тях са изградени и в момента се експлоатира само клетка №1. Третата клетка ще се изгради при нужда след изчерпване на капацитета на първите две.

Конкретните мерки които са заложи в текущата подпрограма за предотвратяване и намаляване риска от депониране на Регионална програма за управление на отпадъците на Регион Севлиево са както следва:

- Предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;
- Контролни дейности – тук се включва извършването на проверки, съставяне на констативни протоколи, предписания, актове за установяване на нарушения, издаване на наказателни постановления и др.
- Актуализиране на общинските наредби;
- Закриване и рекултивация на общински депа за ТБО с последващи експлоатационни грижи и мониторинг – това са дейности по поддръжката на площадките на депота след тяхното закриване, осъществяване на контрол и наблюдение на мараметрите на околната среда и отстраняване на евентуални отрицателни последствия от въздействието на депото върху околната среда и човешкото здраве.
- Осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба и негодни препарати за растителна защита. Изготвяне на ПИП и АРП.
- Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО - почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси, както и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;
- Почистване на територии от населените места предназначени за обществено ползване;

В следващата таблица е представен плана за действие към подпрограмата за предотвратяване и намаляване на риска от депониране

Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦ2	ОЦ5 ОЦ10	Предотвратяването на изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им	НП	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.15 от ЗУО	Собствени средства	Брой съставени АУАН и брой почистени незаконни сметища	община
СЦ2		-Контролни дейности - извършване на проверки, съставяне на констативни протоколи, предписания, актове за установяване на нарушения, издаване на наказателни постановления	НП	Постоянен		Собствени средства		община
СЦ2		- Актуализиране на общинските наредби	НП	Постоянен		Собствени средства	Актуализиран нормативен документ	Община
СЦ2	ОЦ5	Закриване и рекултивация на общински депа за ТБО	Съгласно изготвени и одобрени работни инвестиционни проекти	2016	Намаляване и ограничаване на замърсяването от стари неотговорящи на изискванията депа	Собствени средства ПУДООС ОПОС 2014-2020	Закрити и рекултивирани депа	Община
СЦ2		-След експлоатационни грижи и мониторинг	Съгласно одобрени инвестиционни проекти	2046		Собствени средства	Проведен мониторинг	Община

СЦ2	ОЦ3	Осигуряването на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;	нни проекти Съгласно одобрени годишни план - сметки по дейност Чистота	Постоянен	Намаляване на риска от замърсяване и образуване на нерегламентирани депа.Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.1 от ЗУО	Средства от такса "битови отпадъци", по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ Безвъзмезден заем ПУДООС за закупуване	Осигурен достатъчен брой съдове за битови отпадъци	община
СЦ2	ОЦ 5	Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба и негодни препарати за растителна защита. Изготвяне на ПИП и АРП.	Съгласно изгтвени ПИП и АРП	2020	Намаляване на риска от замърсяване	Собствени средства ПУДООС ОПОС 2014-2020	Обезвреден и препарати	Община
СЦ2	ОЦ3 ОЦ5	Почистването от отпадъци на общинските пътища в съответствие с чл. 12 от ЗУО - почистване на отпадъци от пътя, земното платно, пътните съоръжения, обслужващите зони, крайпътните обслужващи комплекси, както и осигуряване на съдове за събиране на отпадъците и транспортирането им до съоръжения за тяхното третиране;	Съгласно одобрени годишни план - сметки по дейност Чистота	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.12 от ЗУО	Собствени средства	Сключен договор или възлагане на общинско предприятие	община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ3 ОЦ5	Събиране на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им	Съгласно одобрена годишна - план сметка	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.2 от ЗУО	Средства от такса "битови отпадъци", по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ Безвъзмезден заем ПУДООС За закупуване на техника	Сключен договор или създадено общинско предприятие	Община

СЦ2		Почистване на територии от населените места предназначени за обществено ползване	Съгласно одобрена годишна – план сметка	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.3 от ЗУО	Средства от такса "битови отпадъци", по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ	Сключен договор или създадено общинско предприятие	Община
------------	--	--	--	------------------	--	---	---	---------------

**Подпрограма
за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ**

1. Въведение

Утайките от пречиствателните станции за отпадъчни води (ПСОВ) представляват органична фракция, която се получава в резултат на пречистването на отпадъчните води след утаяването на остатъчните вещества. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайки от ПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики например, оползотворяването им като почвен подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени. Един друг по съвременен подход за тяхното оползотворяване е използването им като алтернативно гориво за производство на енергия.

В Наредба №6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци са регламентирани изискванията на Европейската Директива относно депонирането на отпадъци. Тя забранява депонирането на течни сурови утайки и предполага нарастващата нужда от създаване на различни възможности за третиране и оползотворяване на утайките от пречистване на отпадъчни води, които произтичат от изискванията за поетапно намаляване на количествата биоразградими отпадъци предназначени за депониране до края на 2020г.

Съгласно националния стратегически план за управление на утайките (НСПУУ) от ГПСОВ в България за периода 2014-2020г. трябва да бъдат постигнати следните национални цели:

Рециклиране и материално оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020г.

- 55% до края на 2016г.
- 60% до края на 2018г.
- 65% до края на 2020г.

Енергийно оползотворяване на следните количества образувани утайки от ГПСОВ до 2020г.

- 10% до края на 2016;
- 20% до края на 2018;
- 35% до края на 2020г.

Нулево депониране и нецелево временно съхранение на утайките до 2020г.

2. Цели на подпрограмата за подобряване управлението на утайки от ПСОВ

Стратегическа цел: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.

Оперативни цели:

- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
- Прилагане на екологосъобразно обезвреждане на отпадъците – изграждане и експлоатация на Регионална система за управление на отпадъците на регион Севлиево

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и бъдещи мерки

Наличните утайки на общините от Регион Севлиево се депонират на Регионално депо за отпадъци – Севлиево, заедно с останалия поток от битови отпадъци.

Към момента от общините включени в Регион Севлиево, само община Севлиево разполага с ПСОВ. Пречиствателната станция в Севлиево ежегодно третира следните количества отпадъчни води: 782 794 m³ битови отпадни води и 248 684 m³ промишлени отпадни води от кожарската промишленост. Количествата утайки, които се образуват годишно са около 2 555 t с 84,14 % влажност. Според наличните анализи на утайките съдържанието на Cr, Zn и Cu превишава ПДК регламентирани в Наредбата за третиране на биоотпадъците, което към настоящия момент прави утайките от ПСОВ неизползваеми за производство на качествен компост.

Община Дряново не разполага с ПСОВ, но планира да реализира такава от 2016/2018 г. Има описани три ПСОВ, които са към промишлени предприятия, без да има подробна информация за количеството и състава на образуваните утайки. Утайките от машиностроителния завод не могат да бъдат използвани за производство на компост. Производството на утайки от цеховете за млечни и месни продукти е около 3,1 t/y. За тези утайки не са предоставени данни за анализи за качеството, тъй като компанията, собственик на двете съоръжения, не е длъжна да изпълнява редовни изпитвания за качество. Поради тази причина пригодността на утайките не може да бъде оценена.

За подобряването управлението на утайките от ПСОВ биха могли да се дадат и някои от следните преръки:

- Оползотворяване в земеделието като почвен подобрител
- Рекултивация на нарушени терени;
- Оползотворяване чрез запръстяване в Регионалното депо за неопасни отпадъци Севлиево;

Конкретните мерки, които са заложили в настоящата подпрограма за подобряване на управлението на утайки са:

- Изготвяне на процедура за установяване и контролиране на показателите на утайки от ГПСОВ в Регион Севлиево в нормите регламентирани в Наредбата за третиране на биоотпадъци.

В следващата таблица са представен плана за действие към подпрограмата за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ.

Подпрограма за подобряване на управлението на утайките от ПСОВ

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦ2	ОЦ2 ОЦ4	Изготвяне на процедура за установяване и контролиране на показателите на утайките от ГПСОВ в регион Севлиево, в нормите, регламентиращи в Наредбата за третиране на биоотпадъците	НП	2016	Утайки годни за преработка във висококачествен компост	Средства от такса "битови отпадъци", по реда на чл.66 ал.1 от ЗМДТ, Собствени средства	Стойности в нормите съгласно Наредбата за третиране на биоотпадъците	Общини Управители на ГПСОВ

**Подпрограма
за подобряване управлението на строителните отпадъци**

1. Въведение

„Отпадъците от строителство и разрушаване” са отпадъци, които са се образували в следствие от строително – монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест и др., които съответстват на кодовете на отпадъците от група 17 от Приложение № 1 на Наредба № 2 от 23.07.2014г. за класификация на отпадъците, издадена от Министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр.66 от 08.08.2014г.

Отпадъците генерирани по време на строително-монтажни дейности до известна степен подлежат на рециклиране и повторна употреба като по този начин от проблем за околната среда могат да се превърнат във важен ресурс.

Съгласно европейското законодателство до 2020г. подготовката за повторна употреба, рециклирането или друго оползотворяване на неопасните строителни отпадъци следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло. Съгласно ЗУО целите за рециклиране или друго оползотворяване на строителните отпадъци трябва да се достигнат през годините както следва:

- До 01.01.2016г. – най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- До 01.01.2018г. – най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- До 01.01.2020г. – най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Както в ЗУО, така и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали е определена йерархия при управлението и третирането на отпадъците. При строителните отпадъци се използва следния йерархичен подход:

- Предотвратяване;
- Подготовка за повторна употреба;

- Рециклиране на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени;
- Оползотворяване в обратни насипи;
- Оползотворяване за получаване на енергия от строителни отпадъци, които не могат да бъдат рециклирани и/или материално оползотворени;
- Обезвреждане на строителни отпадъци, които не могат да бъдат повторно употребени.

С Наредбата са определени и изискванията към съдържанието на плановете за управление на строителните отпадъци, редът и начина за тяхното съгласуване и проследяване изпълнението им от местната администрация както и изискванията за селективно разделяне и материално оползотворяване на отпадъците от строително – монтажните работи. Изискването за разработване на план за управление на отпадъците не се прилага за:

- Разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м.
- Реконструкция, основен ремонт и/ или промяна предназначението на строежа с РЗП, по-малка от 500 кв.м.
- Строеж на сгради с РЗП с по-малка от 300 кв.м.
- Разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентните органи.

Целта на плановете за управление на строителните отпадъци е да се следи и контролира изпълнението на законодателството и постигане на заложените цели в него.

Считано от 14 юли 2014 г. възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влягането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно Приложение № 10 към Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали в количества, както следва:

- за строителство на сгради- 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти;
- за оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти.

Посочените цели се постигат поетапно както следва:

Вид строителна дейност	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Строителство на сгради,	1%	1%	1%	1,5%	1,5%	1,5%	2%

финансирани с публични средства							
Строителство на пътища с публични средства	5,0%	5,0%	8,0%	8,0%	8,0%	10%	10%
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища, финансирани с публични средства	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%	3,0%	3,0%	3,0%
Строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура, финансирани с публични средства	3,0%	3,0%	5,0%	5,0%	6,0%	7,0%	8,0%
Оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	8,0%	9,0%	10%	11%	11%	11%	12%

2. Цели на подпрограмата за подобряване управлението на строителни отпадъци

Стратегическа цел: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци.

Оперативни цели:

- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци.
- Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци.
- Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта.
- Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци.

3. Анализ и описание на съществуващото състояние и насоки за бъдещи мерки

Общините от Регион Севлиево не разполагат с информация за генерираните строителни отпадъци от бита. В повечето случаи отпадъците се изхвърлят в контейнери за общ битов отпадък и по този начин, чрез системата за сметосъбиране и сметоизвозване постъпват в Регионално депо за отпадъци – Севлиево където биват депонирани. Общините от Региона нямат отредени самостоятелни депа и инсталации за третиране на строителни отпадъци.

За подобряването управлението на строителните отпадъци могат да бъдат дадени някои от следните препоръки:

Част на строителните отпадъци в т.ч. и на отпадъците от ремонтните дейности на домакинствата генерирани на територията на общините от Регион Севлиево, да се съхраняват временно на определени и отредени за целта терени и в последствие да се извозват за обратни насипи, рекултивационни дейности на стари кариери и други подходящи начини за оползотворяване. Прилагането на подобен подход би

спестил разходите на общините за извозване и депониране на строителните отпадъци на регионалното депо – както на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата, които се извърлят в контейнерите за смесени битови отпадъци, така и от строителните дейности на общината, като възложител на подобен вид дейности.

Препоръчително е общините от региона да обсъдят поставянето и ползването на обща инсталация за рециклиране на строителни отпадъци, намираща се на площадката на регионалното депо или на друг подходящ терен, който да обслужва всички общини от региона.

Конкретните мерките, които са заложили в подпрограмата за подобряване управлението на строителните отпадъци се отнасят основно до:

- Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата и юридическите лица на територията на общината;
- Актуализиране на нормативната уредба за прилагане на ЗУО и **НАРЕДБАТА** за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали

В настоящата подпрограма не са включени и част от мерките, които имат пряка връзка с постигането на нейните цели, и до голяма степен биха подобрили управлението на строителните отпадъци в общините в Регион Севлиево. Такива са например:

- Програми за обучение и повишаване капацитета на служителите за целите на изпълнението на изискванията за строителните отпадъци;
- Осъществяване на информационни кампании за насърчаване населението и бизнеса да събира разделно отпадъците и за активно предоставяне на информация за отпадъците;
- Разработване на общинска система за управление на отпадъците, вкл. за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;

В следващата таблица е представен план за действие към подпрограмата за подобряване управлението на строителните отпадъците.

Подпрограма за подобряване на управлението на строителните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦ2	ОЦ2 ОЦ5 ОЦ6 ОЦ11	Организирането на събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата и юридическите лица на територията на общината	Съгласно изготвени АРП, ПИП и КСС	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.5 от ЗУО	Такса "битови отпадъци" ПУДООС Публично-частни партньорства ОПОС 2014-2020	Изградена система за събиране и съоразения за третиране на строителни отпадъци и земни маси	Община
СЦ2	ОЦ2 ОЦ5 ОЦ6 ОЦ11	Актуализиране на нормативната уредба за прилагане на ЗУО и НАРЕДБАТА за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали	НП	Постоянен	Изпълнение на изискванията на чл.19,ал.3,т.5 от ЗУО	Собствени средства	Актуализирана нормативна уредба	Община Общински съвет

**Подпрограма
за информационно осигуряване, запазване и подобряване на
административния капацитет на РСУО**

1. Въведение

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е Общините от Регион Севлиево да разполагат с достатъчно и надеждни данни за различните видове и потоци отпадъци с които боравят или които се образуват на тяхната територията, но се управляват от други лица.

Обобщението на информацията за генерираните отпадъци на територията на Общините, влияе и върху годишното изчисляване на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и за намаляване количествата на отпадъците, депонирани на Регионалното депо.

Едновременно с информационното осигуряване е важно Общините от Региона да разполага с квалифицирани кадри в администрацията, които да събират и обработват информацията, както и да изчисляват степента на постигане на годишните цели.

2. Цел на подпрограмата за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на РСУО

Стратегическа цел на подпрограмата управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.

Оперативните цели са:

- Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците.
- Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината.
- Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината;

За подобряване административния капацитет на РСУО могат да бъдат дадени някой от следните препоръки:

Да бъдат определени лица, които да извършват административната дейност, свързана с Регионалното сдружение за управление на отпадъците, да бъдат определени отговорни лица за водене на точна ежемесечна отчетност по отношение на управлението на отпадъците в Общините, създаване на звена за разработване и създаване на различни системи за мониторинг на отпадъците.

Конкретните мерки, които са заложи в подпрограмата за информационно осигуряване, запазване и подобряване административния капацитет на РСУО са както следва :

- Изграждане и поддържане на информационна система и база данни за количества, състав на отпадъците и други параметри;
- Укрепване на административният капацитет чрез обучения на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината;
- Промяна в структурата на управление на човешките ресурси в Общините и осигуряване на щатни бройки отговорни единствено за управление на отпадъци.

В следващата таблица е представен план за действие към настоящата подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на РСУО.

Подпрограма за информационно осигуряване, запазване и подобряване на административния капацитет на РСУО

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦЗ	ОЦ7 ОЦ10	Изграждане и поддържане на информационна система и база данни за количества, състав на отпадъците и други параметри;	НП	Постоянен	Осигуряване на възможност за по-ефективен контрол по отношение на управлението на отпадъците	Собствени средства	Изградена информационна система и база данни	Община
СЦЗ	ОЦ8	Укрепване на административния капацитет чрез обучения на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината.	НП	2015		Собствени средства, финансови инструменти на ЕС	Брой преминати обучения	Общини
СЦЗ	ОЦ8	Промяна в структурата на управление на човешките ресурси в Общините и осигуряване на щатни бройки отговорни единствено за управление на отпадъците	НП	Постоянен		Собствени средства	Бр. работни места	Общини

**Подпрограма
за прилагане на разяснителни кампании и информиране на
обществеността по въпросите на управление на отпадъците**

1. Въведение

Информирването и участието на обществеността е основен компонент във всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са част от човешката дейност и без участие на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели. От особена важност е да се повиши разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците т.е за приоритетният ред на това как да се справяме с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и отговорността да покрива пълни разходи за своите действия.

2. Цели на подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците

Стратегическа цел: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

Оперативни цели:

- Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците.
- Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината;

3. Анализ и състояние на съществуващото състояние и бъдещи мерки

Дейността по управление на отпадъците в Общините трябва да става напълно прозрачно, същевременно с това трябва да се дават и повече възможности на населението от Регион Севлиево за участие в процесите.

В настоящата подпрограма за включени мерки за подобряване информираността на обществото, който е основен генератор на отпадъци, чрез изграждане и поддържане на система за количествата, състава и други параметри на отпадъците. Специално внимание може да бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общините, в предвид създаването у тях на нагласи и поведение относно отпадъците. Друга група мерки е насочена към участието на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъци, чрез провеждане на анкети и допитвания за различни въпроси.

За достигане целите на подпрограмата могат да бъдат дадени следните препоръчки:

Да се осъществи поддържането на актуална информация за дейността, чрез секция в сайтовете на общините – “Околна среда”, да се организират различни мероприятия в които активно да участват гражданите, като например Ден на Земята, кампании за почистването на отпадъци, конкурси свързани с управлението на отпадъците, обществени прояви и др.

Конкретните мерки заложи в подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците са:

- Осигуряването на информация на обществеността по всички въпроси и ангажименти, вменени от закона чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин;
- осигуряване на интернет достъп по националната нормативна уредба чрез линк към интернет страницата на МОСВ и РИОСВ;
- осигуряване на интернет достъп до общинската нормативна уредба, свързана с управлението на отпадъците - програма, наредби

В следващата таблица е представен плана за действие към подпрограмата **за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.**

Програма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Стратегическа цел	Оперативна цел	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	БЮДЖЕТ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ИНДИКАТОР ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	ОТГОВОРЕН
СЦ4	ОЦ7 ОЦ10	Осигуряването на информацията на обществеността по всички въпроси и ангажименти, вменени от закона чрез интернет страницата на съответната община, както и по друг подходящ начин	НП	Постоянен	Изпълнение изискванията на Чл.19, ал.3 т.13 от ЗУО	Собствени средства	Осигурен свободен достъп до информация	община
СЦ4	ОЦ7 ОЦ10	-осигуряване на интернет достъп по националната нормативна уредба чрез линк към интернет страницата на МОСВ и РИОСВ	НП	Постоянен		Собствени средства		община
СЦ4	ОЦ7 ОЦ10	-осигуряване на интернет достъп до общинската нормативна уредба, свързана с управлението на отпадъците - програма, наредби	НП	Постоянен		Собствени средства		община

**Регионална програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО за
общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол**

Мониторинг и оценка на изпълнението на програмата

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците е общинският съвет. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта той изготвя *Отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците през ... г.* Отчетът се представя в срок до 31 март, като копие от отчета се изпраща на РИОСВ.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъкът при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на програмата за управление на отпадъците да се изготвя в следния формат:

1. Въведение
2. Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината
3. Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението
 - Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни
 - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им
 - Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година
4. Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата
5. Заключение

Приложения

Въведението включва уводни бележки, в които се обяснява основанието за изготвяне на отчета, за кого е предназначен отчетът, какви са целите на отчета и пояснение как е структуриран. Може да се включат и други важни съображения във връзка с изпълнение на програмата за управление на отпадъците в отчетния период.

Отчетът за изпълнение е основната част от документа и представя промени в средата за изпълнение през отчетната година; описание на предприетите от общината действия за мониторинг и контрол по изпълнение на програмата, вкл. проведени оценки и/или допитвания до населението; постигнатия напредък по изпълнение на целите и мерките въз основа на включените в програмата индикатори за изпълнение и анализ на тяхното изпълнение, както и причините за неизпълнение. Описанието на напредъка по изпълнението на целите и мерките се структурира по целите, включени в Програмата за управление на отпадъците.

В заключителната част се представят изводи от анализа на изпълнението и предложения за промени или адаптиране на програмата за текущата година в случай на необходимост.

В приложение в табличен формат се докладва напредъкът по изпълнение на индикаторите, разработени за постигане на специфичните цели в програмата за

**Регионална програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО за
общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол**

управление на отпадъците, който е основата за текстовата част на отчета за напредъка по изпълнение на програмата.

Регионална програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

**РЕГИОНАЛНА ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА ДЕЙНОСТИТЕ ВКЛЮЧЕНИ В ИЗГРАЖДАНЕТО И ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ - РЕГИОН СЕВЛИЕВО
ЗА ОБЩИНИТЕ СЕВЛИЕВО, ДРЯНОВО И СУХИНДОЛ**

№	ДЕЙНОСТ (МЯРКА)	ВИД НА МЯРКАТА	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ	РАЗМЕР НА ИНВЕСТИЦИЯТА В ЛВ. БЕЗ ДДС	ИЗТОЧНИК НА ФИНАНСИРАНЕ	ОТГОВОРЕ Н
1.	Създаване и функциониране на Регионално сдружение за управление на отпадъците за регион Севлиево.	Административна	До Приключване на правното и фактическо основание за съществуване на сдружението	НЕПРИЛОЖИМО	-	Кметовете и Общинските съвети на общините
2.	Определяне на органи за управление и водеща община	Административна	До Приключване на правното и фактическо основание за съществуване на сдружението	НЕПРИЛОЖИМО	-	Кметовете на общините Областен управител на
	2.1. Водеща община - Община Севлиево					
	2.2. Общо събрание в състав - кметовете на общините Севлиево, Дряново и Сухиндол Областен управител на област Габрово и Област Велико Търново					

Регионална програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

3.	Определяне на обхвата на регионалната система	Административна Експертна	До Приключване на правното и фактическо основание за съществуване на сдружението	НЕПРИЛОЖИМО	-	Кметовете на общините
4.	Изграждане на компостираща и сепарираща инсталация. Организиране на система за разделно събиране на биоотпадък.	Административна Експертна инвестиционна	2015	-	ОПОС 2017 – 2013 ОПОС 2014- 2020 Собствени средства	Кметовете на общините
7.	Проектиране и разрешителни режими във връзка с модернизацията и надграждането на Регионалната система за управление на отпадъците - Регион Севлиево.	Административна Експертна	2015 – До Приключване на правното и фактическо основание за съществуване на сдружението	-	Собствени средства ФОНДОВЕ на ЕС	Кмета на Община
8.	Закриване и рекултивация на	Административна	2015	Съгласно КСС на	ПУДООС	Кметовете

Регионална програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

	старите общински депа за битови отпадъци	Експертна инвестиционна	След въвеждане в експлоатация на Регионалния център	работни инвестиционни проекти	Фондове на ЕС Собствени средства Фонд ФЛАГ Заем от банкова институция	на общините
9.	Определяне на реда и начините за събиране и разпределение на дължимата цена от потребителите на системата (общините - членове на регионалното сдружение)	Административна Експертна	2015	НЕПРИЛОЖИМО	Собствени средства	Кметовете на общините
10	Разпределяне на задълженията между отделните общини за изпълнение на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци	Административна Експертна Чрез решение на Общо събрание на сдружение за управление на отпадъците	2014	НЕРИОЖИМО	Собствени средства	Кметовете На общините
11.	Даване на съгласие и определяне на цените в случаите, когато регионалната система за управление на отпадъците се ползва от общини извън регионалното сдружение или от други притежатели на отпадъци	Административна Експертна Изпълнява се едновременно с т.9	2015	НЕПРИЛОЖИМО	Собствени средства	Кметовете на общините
12	Осъществяване на контрола на експлоатацията на регионалната система за управление на отпадъците и дейността на	Административна Експертна	До Приключване на правното и	-	Собствени средства	Кметовете на общините

Регионална програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО за общините – Севлиево, Дряново и Сухиндол

	избрания оператор		фактическо основание за съществуване на сдружението			
13	Осигуряване на собственото финансово участие за съфинансиране на изграждането и развитието на елементите на Регионалната система за управление на отпадъците за регион Севлиево ,съгласно процентното разпределение.	Административна Експертна	До Приключване на правното и фактическо основание за съществуване на сдружението	Съгласно процентното разпределение на разходите	ПУДООС Собствени средства Фонд ФЛАГ Заем от банкова институция	Кметовете на общините
14	Изготвяне на актуализиран морфологичен анализ на отпадъците в регион Севлиево.	Експертна	2020	66 000	Собствени средства	Кметовете на общините

**Регионална програма за управление на отпадъците на РЕГИОН СЕВЛИЕВО за
общините - Севлиево, Дряново и Сухиндол**

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗУО	ЗАКОН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ
ПУДООС	ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА
НСИ	НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ
ЗОП	ЗАКОН ЗА ОБЩЕСТВЕНИТЕ ПОРЪЧКИ
НН	НОРМА НА НАТРУПВАНЕ
ИУМПС	ИЗЛЯЗЛИ ОТ УПОТРЕБА МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА
ИУЕЕО	ИЗЛЕЗЛО ОТ УПОТРЕБА ЕЛЕКТРИЧЕСКО И ЕЛЕКТРОННО ОБОРУДВАНЕ
МПС	МОТОРНИ ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА
НУБА	НЕГОДНИ ЗА УПОТРЕБА БАТЕРИИ И АКУМУЛАТОРИ
ИАОС	ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ОКОЛНА СРЕДА
ЗМДТ	ЗАКОН ЗА МЕСТНИТЕ ДАНЪЦИ И ТАКСИ
ТБО	ТВЪРДИ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ
ЛПСОВ	ЛОКАЛНА ПРЕЧИСТВАТЕЛНА СТАНЦИЯ ЗА ОТПАДНИ ВОДИ
МБТ	МЕХАНИЧНО - БИОЛОГИЧНО ТРЕТИРАНЕ
ББО	БИТОВИ БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ
АРП	АНАЛИЗ РАЗХОДИ И ПОЛЗИ
ОООО	ОРГАНИЗАЦИЯ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТПАДЪЦИ ОТ ОПАКОВКИ
РДО	РЕГИОНАЛНО ДЕПО ЗА ОТПАДЪЦИ
ПИП	ПРЕДИНСВЕСТИЦИОННО ПРОУЧВАНЕ